

DOMOLJUB



Izbaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uradništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana — Kopitarjeve ulice št. 2.

Štev. 40

V Ljubljani, dané 1. oktobra 1908.

Leto XXI.

Kmet in delavci.

Zdaj, ko se gre za srbsko pogodbo, zopet kriče socialni demokratje in meščani, da naj se meje za kmetijske pridelke in za živino odpro, in silno zabavljajo proti carini, ki se za zanje pobira. Zato je potrebno, da se o ti stvari nekoliko natančneje pomnimo.

1. Carine ni uvedla avstrijska država. Ker jo imajo drugod, jo moramo imeti tudi pri nas. Uvedli so jo pa v varstvo domačega obrta in poljedelstva. Kjer se veliki obrt šele pričinja, tam še nima tistega napredka, kot drugod, in zato tudi ne more tako hitro in poceni izdelovati svojih stvari kot tam, kjer obstoji že dolgo časa. Vrh tega imajo stare tovarne že svoje stalne trge; vedo, kje morejo prodati blago; nove morajo pa šele iskati kupcev in večkrat mine več let, preden se tako novo podjetje vpelje. To pa velja tudi za kmetijstvo. Kdo se upa reči, da je naše kmetijstvo na najvišji stopinji napredka? V vseh rečeh šele začenjamo in ta začetek stane silno mnogo denarja. Treba je prenavljati stavbe, popravljati in izpreminjati orodje, vpeljevati stroje. Koliko je treba izprememb, preden uredimo pridelovanje žita, čebelarstva, sadjerejo, les, pred vsem pa živinorejo tako, kot je treba! Zanemarjeni travniki, pusti, zarastli pašniki, zapuščene planine čakajo skrbnih rok, čakajo pa tudi tistega denarja, ki ga je treba, da se bodo izboljšale. Celi okraji tožijo in hirajo, ker jim manjka vode, drugod jim močvirje slabi krmo, neuravnane reke trgajo rodovitno zemljo, hudourniki delajo škodo. V tem času je kmečki stan podoben bolniku, ki ravno poizkuša prve korake. Ali naj ga tu pustimo, da bo tujec, ki ima mnogo ro-

dovitnejšo zemljo, ki že dela vse po novem načinu, s svojimi cenejšimi pridelki ubil kmeta in mu onemogočil vsak napredek? Če fabrikantje pravijo, da je zanje treba carine, da potem spravljajo mastne dobičke v svoje kase, koliko bolj je treba carinskega varstva kmetu, ki mu njegovo posestvo velikrat niti njegovih dni s svojimi pridelki ne plača, ki brez dvojbe zvršuje najbolj poceni, najslabše plačano delo.

2. Kaj bi pa prišlo, ko bi se meje za kmetijske pridelke in za živino na stežaj odprle? Kmečki stan bi propadel in bogatini bi pokupili tudi zemljo. Edini samostojni stan bi bil uničen in namestu samostojnih kmetov bi imeli tudi na kmetih samo bele sužnje v okovih velikega kapitala. Ali bi bile cene za kmetijske pridelke in za živino potem cenejše? Kdor to misli, ne pozna nič gospodarstva na svetovnem trgu. Čim manj ljudi vodi kako reč, tem lažje se pogovore sami med seboj in potem, ko so združeni, diktirajo cene, kakor se jim ljubi. Saj vidimo, kaj delajo fabrikantje, ki so med seboj dogovorjeni in zavezani. Cene vsem fabriškim izdelkom so se zadnji čas vsled teh zavez silno zvišale: železo in kotenina, milo in papir, lim in cement; — vse, prav vse, kar izdelujejo med seboj zvezani fabrikantje. Že zdaj so pravzaprav zvišanim cenam za moko in meso krivi združeni veliki kupci in mesarji; od teh cen kane kaj malo v kmetov žep. Kaj bi bilo pa potem, ko bi se tudi za kmetijske pridelke in za živino veliki kapitalisti ne samo ene države, marveč iz več držav lahko pogovorili med seboj. Ta razvoj bi se seveda ne izvršil brž, toda po tisti poti, po kateri je veliki kapital uničil velikansko število rokodelcev in malih obrtnikov, bi uničil tudi kmeta. Socialni demokratje to žele; zato pa vpijejo proti carini na kmetijske pridelke.

3. Pa poreče kdo: Kaj bi gledali v to daljno bodočnost; za zdaj bi gotovo cene padle in delavci, pa mestni ljudje, ki morajo vse kupiti, bi cenejše živeli. Ta beseda je že zategadelj neumna, ker država ne sme delati politike iz rok v usta, marveč mora gledati vedno na bodočnost. Toda vrh tega pa tudi ni resnična. Vsaka država mora skrbeti, da živeža pridelava vsaj toliko, kolikor ga sama porabi. Tujega blaga nima v svoji oblasti. Dobi ga, če ji ga manjka, ali pa tudi ne. In če ji ga manjka, bo tudi cena zanj večja. Kaj bi bilo na primer ob kaki vojski, ko bi blago iz tujih krajev notri ne moglo. Da pa bomo pridelali toliko poljedelskih pridelkov in zredili toliko živine, kolikor je sami rabimo, zato je treba napredka v kmetijstvu. Ta je pa nemogoč brez varstva. Naj se odpro meje tuji živini. Ne samo, da bi se s tem tudi kužne bolezni zopet udomačile pri nas; zraven bi se jeli prazniti tudi naši hlevi. Kdo bo pa delal za živino, če mu nič ne bo nesla, če bo imel pri svojem delu vedno izgubo? In s tem, ko bi se domača živinoreja vsled premajhnih cen oslabšala, bi dobil tujec naše trge v roko in cene bi brž neizmerno bolj poskočile, nego so sedaj. Potem bi šele meščan in delavec klet nad draginjo in izprevidel bi, ko bi bilo že prepozno, da je zanj edino prav, če skrbi za njegov živež dobro razvit, napreden kmečki stan.

Kmet in delavec imata oba enega nasprotnika. In ta se imenuje profit tistih, kateri nič ne delajo, marveč se maste samo od velikih špekulacij. Delavec in kmet se lepo razumeta; to se je pokazalo silno krasno pri zadnji delavski stavki Medvodami in v Vevčah. Seveda ta delavec ni socialni demokrat, in zato vidi v kmetu svojega naravnega zaveznika. Kmetje so podpirali delavce in jim naklanjali živež, da so mogli

vzdržati v svojem boju. Zato smo pa tudi prepričani, da bodo ti delavci podpirali tudi kmete v njihovih težkih bojih za svoj obstoj in napredek.



Političen pregled.

AVSTRO-OGRSKA.

Ministrski razdor.

Dne 25. septembra bi se moralo vršiti ministrsko posvetovanje. Ko je prišel ministrski predsednik baron Beck iz Budimpešte na Dunaj, je posvetovanje odpovedal, ker se je bal, kajti v razgovor bi prišli tudi izgrede na Češkem, v Ptuj in Ljubljani. Iz tega sklepajo, da se naše ministristvo maje. Baron Beck hoče preje pomiriti razburjene duhove nemških ministrov, zlasti Pradeja. Misli, da pridejo na Dunaj zastopniki čeških in nemških poslancev. Beck namerava poklicati k sebi tudi nekatere poslance s Kranjskega, Koroškega in Štajerskega. Nemški poslanci s Češkega zahtevajo, da vlada zaključi češki deželni zbor. Če se hudi vihar ne poleže kmalu, se bodo nemiri ponavljali v državnem zboru.

Še nekaj podrobnosti o ogrski volivni reformi.

Ogrska volivna reforma je zagledala beli dan. Taka je: Volivno pravico imajo vsi ogrski državljani, ki so dovršili 24 leto brez ozira na to, ali znajo pisati in brati ali ne. Analfabeti (ki ne znajo ne pisati ne brati) bodo izvrševali volivno pravico po volivnih mozh. Ti bodo torej volili indirektno, in sicer je takih volivcev 127 tisoč. Direktno pa bo volilo dva milijona 617 tisoč 988 mozh in mladeničev-volivcev. Ti volivci pa bodo razdeljeni v tri razrede: Po en glas bodo imeli oni, ki znajo pisati in brati. Teh je en milijon 534 tisoč. Po dva glasova bo imel vsak, ki je 1. dovršil štiri srednješolske razrede, 2. ki zna pisati in brati in plačuje vsaj 20 K direktnega davka. Po tri glasove bodo imeli, ki so dovršili vso srednjo šolo in drugič tisti, ki plačujejo po 100 kron direktnega davka. Takih volivcev bo 217 tisoč 721.

DEŽELNI ZBORI.

Goriški deželni zbor.

Težko je pričakovalo občinstvo prve seje deželnega zbora. Prvi je govoril cesarski namestnik princ Hohenlohe v laškem in nato v slovenskem jeziku. Predstavlja novega deželnega glavarja viteza dr. Pajerja in njegovega namestnika dr. Gregorčiča. Potem povdarja veliko važnost sedanjega zasedanja, ko je započela vlada važno delo za gospodarsko in družabno povzdigo dežele. Tudi glavar izraža nado, da bodo vse stranke skupno delovale v blagor ljudstva. V drugi seji dne 22. septembra je bil sprejet nujen predlog poslanca dr. Gregorina radi dogodkov v Ljubljani. Sklenili so, da se v znamenje žalostnih dogodkov prekine sejo. Za predlog so glasovali tudi Italijani, v katerih imenu je govoril dr. Marani. V tretji seji so se sprli. Voliti bi morali odsek, ki preiskuje če so se volitve vršile pravilno ali ne. Ne-

kateri poslanci so bili za deset, drugi pa za devet poslancev. In sicer radi tega, ker je bilo tako sklenjeno v seji načelnikov strank, in ker je edino tako pravično. Po tri člane dobe slovenski in laški liberalci, po dva pa slovenski in laški katoliški poslanci. 14 glasov je bilo oddanih za predlog, po katerem naj se voli 10 poslancev, ki je pa propadel. Katoliški poslanci so zato vstali in odšli.

Štajerski deželni zbor.

Samo predlogi tvorijo delo štajerskega deželnega zbora. Poslanec dr. Jurtela utemeljuje predlog za podporo vsled toče v nekaterih občinah ptujskega okraja. Poslanec Robič zahteva podpore vsled suše na Dolenjem Štajerskem. Poslanec Roš in tovariši vprašajo cesarskega namestnika, zakaj vlada pusti, da delajo otroci v steklarni v Hrastniku. Dalje je odkazal deželni zbor železniškemu odseku predlog poslanca dr. Hofmanna, naj se vlada naprosi, da ne potrdi višjih tarifov na južni železnici. Poslanec Resel je utemeljeval predlog, naj se deželni red tako izpremeni, da bo zbran deželni zbor vsaj deset tednov vsako leto. Tudi naj se v novem deželnem redu določijo pravice deželnega odbora. Predlog so odkazali političnemu odseku.

Štajerska deželnozborska volivna preosnova.

Zopet volivna reforma! Povsod napredek! Zato tudi politika hrepeni po razvoju. Načrt volivne preosnove je sledeč: V kmečkih občinah se pomnoži število volivnih okrajev od 19 na 22. Mestna kurija se pomnoži od 17 na 19 volivnih okrajev. V kurijo mest in trgov uvrste mesta in kraje, ki volijo ob državnoborskih volitvah z mesti. Število deželnih odbornikov naj se poveča od 6 na 7. Število poslancev v kuriji mest in trgov se pomnoži za sedem, v kmečkih občinah za štiri, in v splošni kuriji za dva poslanca. Število veleposestniških poslancev ostane neizpremenjeno. Na novo pride star način reforme s splošno kurijo, ki bo obsegal 10 volivnih okrajev! Volijo pa oni, ki plačajo 10 K direktnega davka.

Obstrukcija v češem deželnem zboru.

Veliki nemiri vladajo v češkem deželnem zboru. Ko je deželni maršal princ Lobkovic otvoril sejo, zakliče poslanec Iro: »Prosim besede k zapisniku!« Toda predsednik čita dalje dnevni red. Nemški poslanec Iro začne kričati, pridružijo se mu tudi drugi nemški poslanci. Ko podeli predsednik besedo Škardi, nastane med nemškimi poslanci grozen vrišč. Kasper iztrga Škardi iz rok poročilo in ga vrže na tla. Od vseh strani pritisnejo tudi češki poslanci, bati se je najhujšega spopada. Nemški poslanci so metali deske, zvezke in kar so sploh dobili. Dvakrat je zapustil predsednik svoj sedež. Z nemiri hočejo Nemci preprečiti volivno reformo. Tako burnih prizorov še ni bilo v češkem deželnem zboru. Socialni demokrati so privedli protestni shod na Vinohradih.

BOLGARSKO - TURŠKI SPOR.

Bolgarski knez Ferdinand je zelo zvit in premeten državnik. Porabi vsako pri-

ložnost, da bi se otrese turškega vpliva. Že dolgo časa je iskal tesnejše zveze z Avstrijo. Veličasten sprejem pri našem cesarju v Budimpešti je iznenadil vso širšo javnost. Znano je, da se je bolgarska vlada kar polastila uprave vzhodnih železnic na svojem ozemlju. Na meji ustavlja turške vlake in zahteva od popotnikov, da si kupijo nove vožne listke. To utegne imeti še nevarne posledice na Balkanu. Odločevale bodo velevlasti, ki so podpisale berlinski dogovor.

TURŠKO.

Zelo pogostni so nemiri na Turškem. Delavski štrajki se ponavljajo vsak dan. Zato se pa nobeden nič ne zmeni, ali trpe obrt, industrija in državne blagajne. Prvi, ki so začeli štrajkati, so bili uslužbenci v tobačni tovarni. Nato so nehali delati delavci tramvajске družbe. Že tri tedne pa groze s štrajkom uslužbenci anatolske železnice. Pomirili so jih, ko so nekoliko omilili svoje želje. Sedaj pa so začeli štrajkati delavci vzhodnih železnic. — Nekaj turških častnikov se je vpisalo v zvezo za zbližanje Turkov in Bolgarov. Voj. minister svari častnike, naj se izbrišejo in ne vmešavajo v državne zadeve. — Staroturki so pokupili vse revolverje. Trgovci so napravili dobre kupčije, tako, da so naredili prodajalne po raznih krajih mesta. Na deželi organizirajo upore proti ustavni vladi.

Program mladoturkov.

Oficijelno mladoturško glasilo »Edinost in napredek« prinaša oficijelni politični program Mladoturkov, ki priča, da so ti možje popolnoma prožeti z duhom evropske kulture. Uvodoma povdarja odbor, da ima ustava iz leta 1876. in pa »Hatti Humayun« letošnjega avgusta ostati v veljavi tudi v bodoče, v kolikor ne nasprotujeta ustavnosti, in ako parlament drugače ne odloči. 1. točka programa povdarja, da je volja ljudstva temelj ustave. Ministrstvo je nasproti parlamentu odgovorno in se smatra za odpuščeno, ako je ostalo v manjšini. Točka 2. izraža željo, da število senatorjev ne prekorači števila ene tretjine poslancev. Sultan imenuje zopet le eno tretjino senatorjev, dve tretjini naj se voli. Program nadalje zahteva raztegnitev volivne pravice na vsakega 20-letnega turškega državljana, brez ozira na premočino ali nepremočino premoženje. Uvede se zakon v varstvo svobodnega združevanja in svobodnih političnih združb. Točka 5. se bavi z razširjenjem upravnih pravic pokrajinskih oblasti. Vsaka sprememba sedanjega sistema mora biti predložena parlamentu. Uradni jezik je turški. Vsakih deset poslancev ima pravico parlamentu predlagati, da sprejme ali uvede kak zakon. Vsi državljani, brez razlike narodnosti ali vere, so popolnoma enakopravni in uživajo enako svobodo. Vsa uradna mesta so vsakomur dostopna, vsi imajo enake pravice in enake dolžnosti. Vojaška služba je za vse — tudi nemohamedance — obvezna. Armada se ima primerno preurediti, da bo Turčija zavzemala tisto mesto mel velevlastmi, ki ji gre. Službena doba se bo po možnosti znižala.

Odpravi se zadnji odstavek 113. člena ustave (pravica sultana glede pregnanstva.) Program obeča nadalje uvedbo delavskega zakona in davčne reforme in zagotavlja varstvo malemu posestvu. Solški pouk ima biti svoboden (prost); vse šole se postavijo pod državno nadzorstvo. V ljudskih šolah je pouk turškega jezika obvezen. V državnih šolah bo pouk brezplačen. Točka 18. se bavi s povzdigo poljedelstva. Program sklepa z opombo, da je parlament upravičen ta načrt spremeniti, posamezne točke črtati in nadomestiti z drugimi. Vprašanje je, koliko bo od tega lepega načrta ostalo, ko ga dobi v roke bodoči turški parlament!

SHOD TELOVADCEV V RIMU.

Dne 23. septembra se je vršil mednarodni shod telovadcev v Rimu. Kongres je trajal do 28. septembra. Ta shod je prvi svoje vrste, ki se je zbral v papeževem Vatikanu, kajti oni sestanek, ki se je vršil leta 1905., je imel samo laške telovadce. Sedaj pa se je zbralo do 2500 telovadcev iz Italije, Francoskega, Belgije in Irskega. Nemške in slovanske dežele ne bodo zastopane. Katoliški telovadci iz Londona se nočejo udeležiti kongresa, ker niso dovolili laški katol. telovadci »boksanja«. Darila so: lorberjevi venci, zlate in srebrne kolajne. Papež se je udeležil mednarodne tekme dne 26. septembra. Kakor je znano, je sedanji papež naklonjen telovadnemu gibanju v katoliških deželah. Zato naj se pa pridno snujejo telovadni odseki po slovenskih deželah.

NARODNO GIBANJE V EGIPTU.

Egipčanski narodnjaki so zelo razburjeni vsled izjav mladoturških voditeljev in časopisov o Egipčanih. Enver Beg se je izrazil, da stoji Egipet izven mladoturškega programa, in narodnjaki so bili ozlovoženi, da je pripoznal list »Ikdam« zaasluge lorda Cromerja. Narodni list »Leva« tudi piše o teh izjavah, pa jih smatra za angleško izmišljotino.

Poleg narodne stranke je v Egiptu tudi »neodvisna egipčanska stranka«, ki hoče delati v soglasju z Angleško Ustanovitelj te stranke je neki Kopt. Program te stranke zahteva, naj se naredita dve zbornici, angleške čete naj gredo iz dežele. Od Anglije želi stranka, naj varuje neodvisnost Egipta in naj odbija tuje napade in navale na egipčansko deželo. To gibanje je posledica turškega preobrata.

Slovenci in Slovenke!

Žrtvam 20. septembra leta 1908 tako nedolžno usmrčenim in ranjenim, se slovenski narod najlepše oddolži s tem, da prispeva v prvi vrsti za oskrbo ponesrečencev, od katerih bo marsikateri pohabljen ali vsaj zelo oslabiljen zapustil bolnico, potem pa za njihove rodbine, ki so podpore potrebne.

Združeni narodni odbor

se zatorej obrača do vseh Slovencev in Slovenk, da se odzovejo temu rodoljub-

nemu pozivu in vsak po svoji moči v ta namen prispevajo, prav posebno pa naši denarni zavodi, občine, korporacije itd.

Kot neizbrisno znamenje naše ljubezni do onih dveh, ki sta padla 20. septembra 1908 kot svedoka smrtnega sovraštva, ki ga do nas goji naš narodni nasprotnik, obenem kot spomin k skupnemu delu za prava našega rodu in jezika, pa je tudi potrebno, da jima postavimo

spomenik,

dostojen stvari, za katero sta padla. Slovenci in Slovenke! Nabirajte in prispevajte, da na ta način ovekovečimo spomin na naša narodna mučenika!

Združeni narodni odbor.

Prispevke, o katerih se bo polagal javen račun, sprejema za združeni narodni odbor g. dr. Alojzij Koka l j, odvetnik v Ljubljani, sprejemajo jih pa tudi upravništva slovenskih časopisov v Ljubljani, da jih oddajo imenovanemu odboru.

Izobrazbi.

Leta 1529. so se skušali pobotati katoličani in novoverci. Ko so katoliki prepovali nadaljno širitev luteranstva, so Lutrovi protestirali (oporekali, nasprotovali) proti temu sklepu državnega zbora. Zato imenujemo še danes luterance protestante. Obenem so protestantovski plemeniški sklenili s protestantovskimi mesti šmalkaldsko zvezo ter si obljubili drug drugemu pomoč. Ker je tudi cesar sam potreboval pomoči mogočnih luterskih knezov zoper Turke, je priznal novo vero leta 1532., ki se je tako hitro razširila po Nemčiji.

Po večletnih vojskah s Francem I., kraljem francoskim, je cesar Karol V. prisilil papeža, da je sklical cerkveni zbor v Trentinu na Tirolskem. Ta bi imel določiti spravo s protestanti, ali šmalkaldski zavezniki niso hoteli priti na zbor in so se začeli zbirati v brambo svoje vere. Cesar Karol pošlje svojo armado nad saškega vojvoda, glavarja protestantov, in ga premaga. Do zedinjenja obeh verskih strank pa le ni prišlo.

V Augsburgu je moral cesar, prisiljen radi vnanjih sovražnikov, leta 1555. skleniti s protestanti mir, ki jim je zagotovil prosto vršitev svoje službe božje. Knezi so tudi dobili pravico, da so smeli svoje podložnike siliti k tisti veri, ki so jo imeli sami. Tako je kar naenkrat postala vsaka deželica, katero je vladal kak protestantovski knez, v par letih tudi protestantovska. Težko si zamoremo misliti bolj krivično naredbo, kot je bila ta. Na Nemškem, kamor je takrat spadala tudi naša avstrijska državna polovica brez Galicije in Dalmacije, so bili razun bavarskih vojvod in Habsburžanov skoro vsi knezi luterske vere.

Tudi na Švicarskem in Francoskem sta oznanovale odpadli katol. duhovnik Cvingli (Zwingli) in Francoz Calvin (Calvin) nauke, podobne Lutrovim. Po nemški

Švici se je novoverstvo brž razširilo, le Kalvinu je šlo v Ženevi začetkoma prav težko izpod rok. Pozneje so se Ženevci udali njegovim naukom in jih trosili tudi po tujih deželah, posebno na Francoskem, Ogrskem, Poljskem in Nizozemskem.

Kalvinci in cvinglianci so se zedinili in se nazivali verniki kalvinske (ali dane helveške) cerkve, dočim so bili lutrovi na Nemškem augsburškega veroizpovedanja.

Razven Španije in Italije, se je razkolništvo po vseh katoliških deželah razširilo in katol. vero večalimanj izpodrinilo. Pri nas v Avstriji se je novoverstvo širilo zlasti med Nemci. Čehi so bili luteranstvu bolj hladni in med Slovenci so si luterski duhovniki Primož Trubar, Dalmatin in Kralj pridobili največ pristašev v Ljubljani, dolenskih mestih in graščinah ter na Spodnjem Štajerskem, zlasti med Nemci. Drugod so bili protestantje le redko sejan.

Da je danes v Avstriji tako malo protestantov, je vzrok to, da so se Habsburgovci najodločnejše postavili novi veri po robu. Zlasti nadvojvoda Karol, vladar Štajerske, Koroške in Kranjske, ki je za svojega vladanja (1564.—1590.) iztrebil protestantovstvo s pomočjo jezuitov, katerim je prav takrat izročil vodstvo šol. Veliko plemenitaških rodbin, ki so vztrajale v Lutrovi veri, je moralo zapustiti Avstrijo.

Nekako istočasno kot Nemčija, je tudi Anglija odpadla od Rima. Na Angleškem dalj časa niso marali nič kaj za Lutra.

Sam kralj Henrik VIII. se je postavil za branitelja katol. cerkve. Šele poznejši dogodki v kraljevi rodbini, so povzročili verski odpad Angležev.

Henrik VIII. je bil kaj samovoljen človek. Zmage nad sovražniki so mu utrdile slavni prestol. Ker mu ni bila žena Katarina več všeč, je prosil papeža, da ga naj loči od prve žene, češ, da prva poroka ni bila veljavna. Ker so bile te zahteve samo želja kralja, ki bi se rad poročil z lepo Ano Bolin, mu papež seveda ni smel vstreti in Henrik je razljučen zapodil prvo ženo in si vzel Ano. Proglasil je Angleško za neodvisno od papeža in se sam postavil na čelo nove vere, podobne Lutrovi. Siloviti kralj je umoril veliko svojih slavnih svetovalcev in škofov, ki niso odobraval njegovega početja. Krvoločno je ravnal tudi s svojimi šesterimi ženami. Ano Bolin je dal usmrtiti, tako tudi peto ženo. Ostale je spodil.

Poznejši vladarji so se vsi očitno priznali k novi (anglikanski) veri in širili s silo tudi med podložniki. Le junaški Irci, prebivalci irskega polotoka, so se trdo držali katoličanstva in dali rajše svoje imetje in neodvisnost, kot da bi sprejeli krive nauke. Še danes je Angleška ločena od Rima, in to samo vsled samosilnega strastnega Henrika VIII., ki je umrl leto kasneje, kot Luter, namreč l. 1547.

Žalostne posledice so imeli vobče ti verski odpadci. Na Francoskem so zvali novoverce hugenote. Ti so imeli svoje privržence tudi na kraljevem dvoru in med dostojanstveniki. Dvorske spletke in versko nasprotstvo je pripeljalo do žalostnega čina. Po noči na sv. Jerneja so v Parizu, kjer so se hugenoti zbrali k velikim slavnostim,

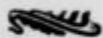
pomorili več kot 4000 hugenotov in v naslednjih dneh prisilili vse novoverce po Francoskem, da so pustili svojo vero. Tako je tekla kri, kar je rodilo še več srda med obema strankama.

Grozno je, če strasti človeka tako zaslepe, da se loti morije! In koliko neizmerne gornje je prišlo še pozneje nad ljudi. Slepota mrznja do drugovernih bratov je rodila krvavo vojsko, ki je trajala trideset let!

Znano bo marsikomu, da je bila najkrvavejša in najgroznejša vojska v novi dobi ravno tridesetletna vojna. Kaj pa je bil njen povod? Leta 1618. so na Češkem katoličani podrli protestantom eno cerkev! Iz te malenkosti se je potem razvila grozna vojska, v katero so bili zapleteni Avstrijci, Ogrji, Hrvati, Nemci, Švedi, Danci, Francozi in tudi Angleži. Zgodovina nam pripoveduje, da je ta grozna šiba božja ugonobila cele dežele, mesta in na milijone ljudi! Posebna poguba je zadela Češko. Poleg svoje državne neodvisnosti so izgubili nad dve tretjini narodnega premoženja. Cvetoča mesta so postala revna in razdejana selišča ubožanih rokodelcev, trgovcev itd. Kmetijski stan je bil zlasti na Nemškem, kjer so se godile najhujše grozote, popolnoma uničen. Kar jih je ušlo požarom in meču, ti so umrli gladni in razcepani v hudih zimah tistih let. Koliko prestolov se je majalo in padlo v ti dolgi vojni! In konec? Leta 1648. so sklenili mir na Westfalskem. Luterancem in katoličanom so spoznali jednake pravice.

To so žalostne reči, krvavi dokazi, kaj zmore vse človekova zagrizenost.

Danes je v Avstro-Ogrski 35 milijonov katoličanov in 4 milijone protestantov poleg drugih ver, na Nemškem pa 36 milijonov protestantov in 20 milijonov katolikov. Danska, Nizozemska, Švedija in Norveška so popolnoma protestantske. Vseh protestantov z Anglikanci in Kalvinci vred bi bilo okoli 180 milijonov, dočim je katolikov okoli 300 milijonov.



LISTER.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(LUCIJ FLAV).

Zgodovinski roman. — Spisal J. Spillmann D. J.

(Dalje.)

Ileča ni bila popolnoma temna. Visoko gori v zidu je padalo nekaj luči skozi malo, okroglo odprtino. Blazni starec je postal mirnejši in je mrmral le tiho sam s seboj. Benjamin se je polagoma privadil njegovega pogleda. Smilil se mu je in hotel ga je potolažiti. Njegov prijazni glas je vplival pomirjevalno na starca. Izginila je groza, ki ga je pretresala, in spomnil se je, da je veliki duhovnik.

»Prav je, da si tukaj,« dé na to. »Odstranili so se moji mučitelji. Gospod me je sicer zavrzel kakor Helija in je morebiti izbral tebe kakor Samuela. Toda še sem veliki duhovnik, in ti mi boš prinesel sve-

čana oblačila, da bom Gospodu daroval — kakor takrat, ko je visel na križu in se je tresel ves tempelj in se je raztrgalo zagrinjalo od zgoraj nizdol. Haha, kako sem se prestrašil! Toda premagal sem svoj strah medtem, ko so drugi duhovniki tuleč bežali iz tempelja. — Glej, deček, če boš ti kdaj namesto mene veliki duhovnik, varuj se pred Nazarencem! On je bil moja nesreča. Toda tudi zdaj mu nočem biti pokoren! Takega odrešenika ne maramo — nobenega tesarja in nobenega tesarjevega sina, pa če bi prav tritisoč že trohnečih Lazarjev vzbudil od mrtvih. Proč z njim! On je Boga prekinjal! Na križ z njim! Njegova kri pridi nad nas in naše otroke! — Haha, prišlo je in bo še prišlo! Mene peče in žge in bo žgalo mojega sina, ki ga že zdavnaj preklinjam, in moje ljudstvo in mesto in tempelj! Že sem videl plamen, plapolajoče do neba. In na dimu in na oblakih neba bo prišel soditi žive in mrtve!«

Kajfa je zopet napadla blaznost in obup. Ječal je, da se je dečku krčilo srce. Benjamin ga je hotel potolažiti in mu govoriti o usmiljenju božjem. Toda starec je pričel tuliti:

»Nočem od njega nobenega usmiljenja! Haha, on bi mi bil rad odpustil. Videl sem v njegovih očeh. Mil in dobrotljiv je bil do obupnosti! Ko bi me bil vsaj preklinjal! Toda še na križu me je jezil z besedami: 'Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.' Dobro sem vedel, kaj sem delal! Tako nisem bil neumen. Če bi mi tudi tega ne povedala njegova znamenja in njegovi čudeži, saj mi je govorilo njegovo milo oko, da je on od Boga poslan. — Glej, tukaj v tej ječi je bil zaprt tisto noč pred križanjem, ko smo ga obsodili k smrti. In moji hlapi so ga zasmehovali in zaničevali in bili in pijuvali nanj. Gledal sem jih s smehom, ko so mu zakrili oči — tam, ob stebru, kjer ti stojiš, so ga privezali! Enkrat me je dosegel njegov pogled, tako mil in odpustljiv — tedaj sem se splazil proč; kajti od njega nočem nobenega usmiljenja.«

Benjamin je zdaj iz zmedenih besedi blazneža spoznal, da govori o Jezusu Nazarencu, ki ga je njegov oče vedno z največjo nejevoljo zval goljufa. Rekel je torej starcu, da je bilo čisto prav, ker je bil tisti goljuf križan. Saj mu je tako pravil tudi njegov oče. Tedaj se zasmeje blazni starec z groznim glasom in zatuli: »Goljuf! On ni bil noben goljuf! On je bil sama čista resnica! Nismo mu mogli spričati nobene laži in nobenega greha. In — hočem ti zaupati nekaj po tistem, kar pa ne smeš povedati nikomur — on je v resnici vstal od mrtvih. Mi smo to prikrili. Čuvajem smo dali denarja, da bi rekli: 'Mi smo spali, in njegovi učenci so ukradli truplo.' Hahaha, to je bila neumna laž! Toda svet veruje vse, samo resnice ne. Goljuf! Mi smo, jaz sem goljuf! Toda tega ne povej nikomur; kajti nikoli ne bom priznaval takega odrešenika.«

Naenkrat zatuli nesrečnež s strašnim glasom: »Jaz sem pogubljen, na vse večne čase pogubljen!«

Benjamin se skrije v kot in si zatiska ušesa z rokami. Starec pa tuli bolj in bolj:

»Jaz sem pogubljen!«

Čez nekaj časa se starec zopet umiri in prične vzdihovati in ječati bolj po tistem. Benjamin se ne upa več pričeti pogovora z njim.

Tedaj začuje Benjamin trkanje na vrata in deški glas mu zavpije:

»Rad bi te izpustil, toda bojim se očeta; strašno si ga moral raztogotiti, da te je zaprl semkaj; jaz bi od groze umrl pri možu, ki ga muči hudobni duh.«

»Kdo si ti?« vpraša Benjamin in se splazi k vratom.

»Jaz sem Natanael, in mislim, da sem ti v sorodu. Tako mi je rekel Giezi. Zdaj bi te prosil, da boš pameten in obljubi očetu pokorščino. Sicer te ne bo izpustil iz ječe.«

»Dobro, Natanael, bodiva prijatelja! In če me tvoj oče izpusti iz ječe, ga ne bom več razžalil.«

Čez nekaj ur je prišel ben Kajfa zopet v ječo in Benjamin je bil osvobojen. Z Natanaelom je sklenil srčno prijateljstvo. Ben Kajfi pa je obljubil, da ne bo nikomur črnil niti besedice o tem, kar je slišal od roparjev.

DVANAJSTO POGLAVJE.

Začetek boja.

Še enkrat se je stranki zmernih posrečilo preprečiti preteči upor. Velika množica romarjev je odšla domov, in čez teden dni po velikonočnih praznikih je bil Jeruzalem navidez pomirjen. Toda žerjavica je tlela pod pepelom, in kmalu jo je nov vihar razpihal v mogočen plamen.

Gesij Flor je skrbel za netivo. Čule so nove vesti o njegovem krivičnem postopanju, obenem pa je prišel tisti čas k visokemu zboru poslanec deželnega oskrbnika s poveljem, naj mu izplačajo 17 talentov iz tempelske denarnice za cesarja kot kazni, ker so ga razžalili v svoji obtožbi pred poslanikom. Ko se je to izvedelo po mestu, so se zbirali mladi ljudje po ulicah in so porogljivo prosjačili od hiše do hiše: »Dajte vendar mal darček za ubožčka Flora.«

Kakor hitro je deželni oskrbnik zvedel v Cezareji za to sramotitev, se je vzdignil z vojsko proti mestu, da bi ga kaznoval. Prestrašen »visoki zbor« pošlje svoje odposlance pred vrata, da bi ga pomirili. On pa jim zakliče: »Če ste pravi možje, me sramotite tudi v moji pričujočnosti!« V bojevitem slavlju gre nato z vojsko v mesto in kraljevi grad. Še enkrat je jekleni korak težkih oborožencev strašil razliučno množico.

Prihodnji dan je Flor svečano sodil. Sodni prestol je stal vrhu stopnic pred njegovo palačo, ravno tam, kjer je moral poslušati obtožbo visokega zbora. Na desno in levo so stali njegovi osebni stražniki. S trepetom so stopali odposlanci visokega zbora pred razjarjenega sodnika. Morali bi mu imenovati tiste, ki so zasmehovali cesarjevega namestnika. Toda oni niso hoteli, niso mogli storiti tega. Tedaj da deželni oskrbnik zgrabiti in zvezati odposlance, ter dovoli rimskim vojakom pleiniti in ropati po gorenjem trgu, kjer so stanovali najpremožnejši prodajalci. Kdor bi se izmed ljudstva ustavljal, naj ga ubijejo, vse plemenitaše pa, ki bi jih dobili z orož-

jem v rokah, naj pripeljejo pred njegov sodni stol.

Plenaželnji vojaki prično kričati »Živel Flor!« in plenijo in more po gornjem trgu. Kogarkoli pripeljejo pred sodni prestol, ga Gesij Flor obsodi v smrt na križ in noče poslušati nobenega zagovarjanja. »Na križ ž njim!« Celo Judje, ki so že dosegli stopinjo rimskih vitezov, so bili pribiti na sramotilni les. 3600 ljudi je bilo ta dan umorjenih, kakor sprčuje zgodovinar Jožef Flavij.

Zaman je skušal tribun Lizija z Lucijem Flavom ustaviti plenjenje. Le še bolj sta razdražila deželnega oskrbnika. »Odkaj je navada, da bi rimski častniki očitali cesarjevemu namestniku njegovo postopanje, če z znamenjem svoje oblasti opravlja službo sodnika?« vpije Flor nad njima.

»Odkar rimski sodniki tako grdo zlorablja svojo oblast!« odgovori tribun Lizija.

»Ha! Straža, zgrabi predrzneža — toda, kaj imate? Kdo se bliža našemu sodnemu prestolu? Če me ne motijo oči, je to ponosna kraljica Berenika — in kako opravljena! Pri Jupiteru — skoraj bi te bil smatral za beračilo!«

V resnici je bila Berenika, ki se je proseča približala deželnemu oskrbniku iz usmiljenja do svojih rojakov. Bosa, v razcapani obleki, lase razpuščene in potresene s pepelom — tako je stopila ponosna kneginja pred Flora, in ta prizor ga je tako

presenetil, da je za trenotek popolnoma pozabil na svojo jezo do tribuna Lizija.

Kraljica klone pred deželnim oskrbnikom na kolena, in prične: »Prav si videl, deželni oskrbnik, beračica leži ob tvojih nogah. Prosi te pravičnosti, velikodušnosti in milobe. Pravičnosti za nešteto nedolžnih žrtev, ki jih more tvoji vojaki, velikodušnosti in milobe do malo krivcev, ki so te sramotili —«

»Varuj svoj lepi glasek, plemenita Herodijanka,« se zaroga Gesij Flor. »Odkaj vlada v vaši hiši običaj, da so vam tako pri srcu nedolžni? Spominjam se še, ko so mi pravili, da je dal kralj Herod pomoriti cele trume nedolžnih otročičev. Čuvaj tudi svoje nežne nožice, ki niso vaje hoditi brez sandal; lahko bi se zbodla v kako črepinjo. Skrbi tudi nekoliko bolj za svojo obleko in svoje lepe lase, če hočeš v bodoče še kdaj obiskati mene ali moje častnike.«

»Fej! Deželni oskrbnik,« vikne stotnik Lucij, ki ni mogel dalje premagovati svoje nejevolje. »Fej!« zakliče še nekaj drugih častnikov, in tribun Lizija pristavi: »Gesij Flor, zaradi tega se bodeš moral zagovarjati pred cesarjem!« Večina vojakov pa je s surovim smehom pritrdjevala besedam, s katerimi je deželni oskrbnik sramotil prosečo Bereniko. Nekateri so celo namerali na še bolj surov način žaliti s suznjami vred kneginjo, ki se je smrtnobleda dvignila s tal

Tedaj pa stopi Lucij Flav z golim mečem pred Bereniko in zagrmí nad predrzneži: »Kdor se predrzne le z eno besedo še žaliti kraljico, ta umrje pod mojim mečem! Naj se nikoli ne reče, da je bila plemenita gospa zaradi plemenitega dejanja zasmehovana pred Rimljani, ne da bi našla svojega zaščitnika, in če bi moral stokrat umreti na križu!« Na njegovo stran se postavi tudi tribun Klavdij Lizija.

Flora je zelo mikalo, da bi dal oba junaka pri tej priči umoriti. Toda zapazil je, da so mnogi vojaki pritrdjevali hlabremu nastopu priljubljenih častnikov, in požrl je svojo jezo. »Malo se bom vendar smel pošaliti,« reče z zaničljivim posmehom. »Pojdi domov, Berenika. Sicer mi boš še celo moje častnike v svoji dragoceni obleki zapeljala k upor. Jutri prideta še dve četi. Če jih bo mesto dostojno sprejelo, in če mi bo izplačalo 17 talentov iz tempeljskega zaklada, vrhu tega pa še vse zaostale davke, okrog 40 talentov, bom prizanesel življenju meščanov. Toraj pojdi domov in odpočij se vsled prestalega strahu!«

Po teh besedah se dvigne deželni oskrbnik s svojega sodnega prestola in gre v notranje prostore palače. Med vrati zašepeče svojemu zaupniku Metiliju nekaj besed. Lizija in Lucij spremita spoštljivo med tem Bereniko do grajskih vrat. Ko se skupaj vračata, jima Metilij odvzame meče, in oba častnika izroči ječarju Melehu. (Dalje prihodnjič.)

Razgled po domovini.

Načelnik S. L. S. zahteva strogo preiskavo proti vojaštvu. Dr. Šusteršič je odposlal naslednjo brzojavko? Prevzvišeni gospod baron Schönaich, vojni minister itd., Dunaj. Zanesljive poizvedbe so dognale prežalostno dejstvo, da je oddelek pešpolka št. 27 pod poveljstvom poročnika Mayerja minolo nedeljo streljal brez vsacega stvarnega povoda. Vojaki niso dali »salve«, marveč so posamič streljali na bežeče ljudi, od katerih sta dva mrtva in mnogo ranjenih. Vsled nedolžnih smrtnih žrtev je dežela v največji žalosti in pričakuje strogo preiskavo po absolutno nepristranskih osebah, ki morejo po svojem dostojanstvu dati popolno zagotovilo vestne in nepristranske preiskave. Preiskava pa more biti le tedaj popolna in nepristranska, ako se zaslišijo tudi civilne osebe, ki so bile priča prežalostnega dogodka. Kot tako pričo, ki po svoji visoki službi in splošno priznanih lastnostih daje popolno poročstvo verodostojnosti, imenujem načelnika deželnih uradov, višjega svetnika Zamido, ki je s pomola svojega stanovanja opazoval vsega obžalovanja vredno postopanje vojaškega oddelka pod poveljstvo poročnika Mayerja in more dati zanesljiva pojasnila o vseh bistvenih posameznostih. Hitra, stroga in nepristranska preiskava more vsaj nekoliko pomiriti skrajno razburjeno prebivalstvo in olajšati veliko žalost, ki pretresa duhove v deželi vsled nesrečnih žrtev. To je mnenje vseh tistih, ki niso v nobeni zvezi z demonstracijskimi izgredi in so jih odločno obsojali od početka. Prosim torej, naj Vaša ekscelenca dobrohotno reši to mojo vlogo, ki jo izročam v imenu dežele, katero zastopam. Dr. Ivan Šusteršič, kranjski delegat.

Po Ljubljani so skoro povsod izginili nemški napisi. Samo na nekaterih trgovinah

so še videti. Kajpada se bomo znali Slovenci v bodoče ogibati takih trgovin. Ljubljana dobi najbrže tudi kmalu samoslovenske poulične napise. Saj je pa tudi skrajni čas. Po nemških mestih Mariboru, Celju, kjer živi mnogo Slovencev, tudi ne najdemo dvojezičnih napisov.

Mnogo slovenskih kmečkih občin je izrazilo svoje ogorčenje nad krutim in nečloveškim postopanjem nemškega vojaštva v nedeljski noči 20. septembra.

Nemški izgredi v Mariboru. Nemška kultura (omika) se je pokazala v soboto, 19. sept. zvečer tudi v Mariboru v svoji grdi nagoti. Večina mladi ljudi, nahujskani od gotove vrste gospodov, divjali so kakor zbesneli po mestu. Policija ni storila svoje dolžnosti, sicer bi ne bilo prišlo do tako žalostnih dogodkov. Policija bi morala vedeti, da se je po Mariboru agitiralo celo soboto za protestni shod in za demonstracijski obhod. Morala bi bila vedeti, da v očigled zadnjih dogodkov demonstracija lahko postane nevarna za življenje in last marsikaterega Slovenca. Cele pol ure pred izgredi je stala 200—300 »oseb« broječa množica pred gostilno »Altdeutsche Weinstube«. Seveda tega »slavna« policija ni videla. Ko so se slišali kliči »Vorwärts zum Narodni dom!« (Naprej k Narodnemu domu!), se ni pokazal noben policaj. Ko se je tuleča gruča zagnala proti Narodnemu domu, so Slovenci komaj zaprli vrata, sicer bi se bila podivjana tolpa vsula v poslopje, in ker je bilo v gostilni samo nekaj oseb, prišlo bi bilo lahko do prelivanja krvi. S kamenjem, katerega so prinesli s seboj, bile so v trenutku vse šipe v pritičju in tudi večina v prvem nadstropju razbite. Ko je bilo »delo« opravljeno, so se prikazali nekateri policaji. Toda tudi sedaj so še frčali posamezni kamni proti Narodnemu

domu. Policija je lahko takoj spoznala, da ne more nič opraviti in bi bila njena dolžnost, poklicati vojaštvo na pomoč. Ko je cela tolpa odkorakala tuleč naprej, je policija ni zasledovala, ampak jo je pustila, da je šla naprej opravljati svoje nemško kulturno delo. Nemški kulturonošci so šli nato nad hišo dr. Rosine, kjer so ukradli napisno tablo odvetniške pisarne. Policaj se tudi tukaj ni nobeden pokazal. »Die Wacht am Rhein« taleča množica se je valila naprej proti pisarni odvetnika dr. Pipuša, kjer sta splezala dva na steno in skušala s sekiri odtrgati napisno tablo. Cele četrte ure sta se mučila, vendar se njima ni posrečilo table odtrgati. Sedaj se je vendar prikazal neki policaj, nakar so odnehali. Zvalili so se sedaj na Spodnještajersko ljudsko posojilnico, kjer so njeno napisno tablo in pa tablo podružnice Zadržne zveze odtrgali in s sekiri razsekali. To so delali dobre pol ure, policaja pa kljub temu ni bilo nobenega. »Nad škofa«, je sedaj bil klic in tuleč so korakali proti škofovi palači, kjer so pobili šipe, in na zraven stoječem župnišču ter stolnem kapitelu. Ko so že odkorakali, priletel je neki policaj. Edino v Koroški cesti, kjer so hoteli napasti tiskarno sv. Cirila, je storila policija svojo dolžnost v toliko, da je porinila te divjake nazaj. Samo nekaj kamnov je priletelo v vrata. Skozi celo Gosposko ulico so se tuleč valile pedivjane množice, ne da bi bila policija z mezinem ganila. Šli so nad dijaško semenišče, kjer so pobili le nekaj šip, ker je prišla policija vmes. Kulturno delo nemškega mladega naraščaja je bilo s tem v glavnih delih opravljeno. Po mestu so še potem napadli vsakega Slovenca, ki so ga dobili. V Gosposki ulici so napadli tri Slovence, ki so se morali z revolverji braniti pred izgredniki, do-

ce v črvajnico. Zunaj čuvajnice jih je čakala cela tolpa Nemcev, policija pa jih ni razgnala, ampak je rekla Slovence, ko so zahtevali varstva, naj počakajo, da se Nemci razidejo. Psovali so Slovence, in ko je eden Slovencev zahteval, da se konstatira identiteta (istovetnost) nekega Nemca, policija tega ni storila. Iz vsega je razvidno, da policija ni storila svoje dolžnosti, sicer bi bila lahko zabranila marsikatero zločin. Prišla je večinoma šele takrat, ko je druhal opravila svoje roparsko delo. — V Mariboru ni bilo nikjer vojaštva, v Ljubljani se je moralo pa streljati. Ni li to dvojnica mera?

Koroški Slovenci in dogodki v Ljubljani. Odbor »Političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem« je sklenil v svoji seji dne 24. septembra soglasno sledečo izjavo: Odbor »Političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem« izreka v imenu koroških Slovencev slovenski prestolici Ljubljani na nedolžno preleti slovenski krvi najglobokeje sožalje, obsoja brutalni nastop tujerodnega vojaštva, votira v znak sočutja za nagrobni spomenik nedolžnih žrtev 50 kron ter izraža svoje veselje, da je v razdvojenih bratih moč sovraštva rodila moč ljubezni. — Za »Katol. pol. in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem« v Celovcu: Dr. Janko Brejc, predsednik; Fr. Smodej, tajnik. — Celovec, 24. septembra 1908.

Slovenci napadeni v Celju. Kakor se kaže, ne przna nemška in nemčurska fakinaža zadnji čas druge naloge, nego napadati Slovence. Vsako še tako nedolžno veselico, ki jo priredijo Slovenci v kakem spodnještajerskem mestu, smatra za izzivanje Nemcev. Tako je bilo v nedeljo, 20. sept., tudi v Celju. Sokoli so nameravali imeti veselico. To pa seveda nemškimi kulturonošcem ni bilo po volji. Več sto Nemcev se je pripeljalo iz Gradca, Maribora in Ptuj, da pomagajo svojim vrednim bratcem v Celju pri napadu na Slovence. Cel popoldan je pričakovala tolpa pred kolodvorom in s palicami pretepali tujce. Zvečer ob 8. uri so se začele demonstracije po mestu. Vojaštvo in žandarmerija je zasedla prostor pred Narodnim domom. Demonstrantje pa so razsajali po mestu in razbijali okna in izvesne table slovenskih hiš in trgovin. Hudo poškodovane hiše so: Narodni dom, hotel »Beli vol«, slovenska gimnazija, šolske sestre, okoliška šola, slovensko delavsko društvo in mnoge zasebne slovenske hiše. Med razgrajalci je bilo tudi mnogo srednješolcev. Tolpa je napadala tudi mirne Slovence, ki niti vedeli niso, čemu. Tako je bilo napadenih več okoličanskih kmetov, ki so prišli v mesto po svojih opravkih. Nekega slovenskega visokošolca je tolpa smrtno pretepla. Upamo, da bodo ti dogodki odprli mnogokaterim, dosedaj še nezavednim Slovincem oči, da bodo vedeli, kakšni prijatelji Slovencev so spodnještajerski Nemci in posebno še nemškutarji. Pozivljamo Slovence, da uvažujejo dosledno naše geslo: Svoji k svojim!

Sv. maše zadušnice za ustreljenima mladeničema Adamič in Lunder so se vršile minole dni. Dne 25. t. m. je preskrbelo slovensko ženstvo ljubljansko slovesno zadušnico, 28. septembra pa ljubljanski magistrat. Obkrat je bila ljubljanska stolnica polna žalujočih. Sv. mašo zadušnico je opravil stolni župnik in kanonik Erker ob asistenci gg. bogoslovcev. Po ljubljanskih hišah so visele črne zastave v znamenje žalosti.

Šolski štrajh na Črnem vrhu. Po poročilih, ki so nam došla, je štrajh popoln. Silvester je tri dni brusil pete okrog in nagovarjal ljudi, naj pošljejo otroke v šolo, pa zaman! Dekler bo Silvester v Črnem vrhu, ne pošljeju otrok v šolo. Zakaj ne, se razvidi iz aktov, na katerih sedi vitez Kaltenecker.

Šolske oblasti se ne ganejo. Da bi le ne prišlo vsled te brezbriznosti do kakih izgredov. Seveda ne pojde na ta lim nihče v Črnem vrhu. Štrajkamo lahko popolnoma dostojno in dolgo časa. Silvestrovi šoli pa naših otrok ne izročimo. Pozivljamo naše poslance, da vprašajo na pristojnem mestu, zakaj se sklepi deželnega šolskega sveta ne izvrše?

Tržaški vlomilci. Banda vlomilcev je bila 23. septembra aretirana in sicer Viktorij Stinco, Josip Tiem, Emil Pogačnik, Josip in Josipina Bin radi več vlomov v minolem letu in ropa, izvršenega letos v ulici Vitelli.

V Kočevju napadeni in pobiti slovenski otroci. Dečka železniškega uradnika v Kočevju so šolski tovariši pobili s kamenjem. Napadeni so bili tudi drugi otroci. Taka kultura se je vcepila v mlada srca Kočevjarjev. Istemu uradniku so napisali na kuhinjska vrata: Nieder mit den krainerischen Schweinen. to je: »Doli s kranjskimi svinjami!« Lepa nemška olika!

Jubilejna sadna in grozdna razstava v Novem mestu. Sadje in grozdje za razstavo in sadni semenj naj se pošlje kmetijski podružnici v Novem mestu do 28. septembra t. l. Razstava, ki traja tri dni, se odpre v soboto 3. oktobra t. l. V nedeljo, 4. oktobra se vrši povčdom razstave sadijski tečaj. Razstava bo odprta vsak dan od osme ure dopoldne do šeste ure popoldne. Vstop je prost. Vabimo vse interesente k obilni udeležbi.

Trideseti telovadni odsek se je ustanovil v nedeljo, 20. septembra, v Košani na Notranjskem. Predaval je brat Ivan Podlesnik, nato pa navdušeno govoril trnovski kaplan Ivan Lovšin. Pristopilo je k odseku 28 mladeničev. To je prvi sad ondotnega mladega izobraževalnega društva, ki se je ustanovilo pred par meseci in uspešno zasleduje svoje cilje.

Trbovlje. Novoustanovljena Kmečko-delavska hranilnica in posojilnica začne uradovati v nedeljo, dne 4. oktobra. Uradni dan bo vsako nedeljo od prvega do drugega sv. opravila. Kmetje in delavci, spomnite se večkrat svoje posojilnice!

V Borovnici bo 11. t. m. slovesna otvoritev »Društvenega doma«. Ta dan se ustanovi tudi telovadni odsek, katerega se naši vrli fantje silno vesele.

Društvo tiskarjev je slavilo 20. septembra štiridesetletnico obstoja v lepo okrašeni dvorani »Narodnega doma« v Ljubljani.

Ustanovitev »Slovenske krščansko-socialne zveze za Trst in okolico se je v nedeljo 20. septembra pri Sv. Ivanu pri Trstu siljano izvršila. Občinstva je došlo toliko, da je mnogo cseb moralo oditi. Bilo je navzočih nad 800 oseb. Dvorani obrtnega društva sta bili natlačeno polni. Govorili so: Cencič, Lampe, Ukmar, Križman, Škerli. Na veselici je svirala godba bosanskega pešpolka in so prepevali zbori: škedenjski, boljunski in svetoivanski. Nasprotnikov ni bilo.

V Radečah se je vršil v nedeljo, 20. sept., shod. Govoril je deželni poslanec Mandelj. Osnovo se je pripravljavni odbor za »Kmečko zvezo« v radeškem okraju.

Čez sedem let našel svoj goldinar. Svoj čas se je po mostu, ki vodi čez Gruberjev prekop, neki dečko igral s srebrnim goldinarjem, ki mu je pri tem padel v vodo. Sedaj, ko so končali zatvornice, se je deček spomnil zgubljenega goldinarja ter ga šel pod most iskat, kjer ga je tudi našel. To je druge otroke tako ojačilo, da dan na dan iščejo po jarku podvodnih zakladov.

Roparski umor pri Koprju. Tu so umorili Slovence Andreja Rupnika. Rupnik je 61 let star, doma iz Hotedrščice in je trgoval s suho robo. Našli so ga ob jarku ob cesti iz Gažona v Koper. Imel je mnogo ran z nekim topim

orožjem. Pri mrliču so našli le 1 K 38 vin. Iz tega sklepajo, da je bil oropan. Rupnik se je bil pripeljal na letni lesni trg v Koprju. Menda ga je napdalec nalašč zvalil iz mesta, kajti ni jasno, kaj bi iskal v Gažonu. Napadalec niso še dobili.

Požar pri kandiškemu županu gospodu Zirc-Stemburju. Po nepredvidnosti dimnikarja, ki je pustil vrata dimnika odprta, bi 22. sept. popoldne ob dveh ogenj skoraj upepelil kandiškemu županu, gospodu Zircu, po domače Stemburju, vso domačijo. Ogenj je švignil čez odprta vrata dimnika v podstrešno tramovje, ki je bilo takoj v ognju. Prestrašenim domačinom so prvi pomagali zidarji g. Minissinija, ki so delali v bližini, sosedje in dijaki. Dekler ni prišla požarna bramba, so se odlikovali najbolj dijaki, od katerih omenimo posebno osmošolca Jožefa Gregorica, ki je na najbolj eksponiranem kraju neumorno delal in gasil. Požarna bramba iz Novega mesta je bila v kratkem času na mestu ter kmalu udušila plamen. Na eni strani je pogorelo skoraj vse podstrešje, tako, da ima g. Zirc škode do 800 kron, ki je pa pokrita z zavarovalnino.

Na Ruskem razsaja nevarna bolezen kolera. Na stotine ljudi je že pobrala. V Peterburgu je zbolelo 1672 oseb za to strašno boleznijo. Umirje jih povprečno na dan nad sto.

V Trstu sta zbolela dva mornarja na ladji »Nadvojvoda Franc Ferdinand« za kužno boleznijo. Začela se je preiskava, ki je do gnala, da so to smrtnonevarno bolezen занesle na ladjo podgane. Dobili so več mrtvih podgan. Bolnika so prenesli v posebno bolnišnico, kamor ne sme nikdo razven strežnikov priti. Nevarnost, da se bolezen razširi, je izključena.

Delavski štrajk v Vevčah in na sorškem polju še vedno traja. Pričela so se bila že pogajanja, podpisala celo pogodba med zastopniki delavstva in zastopniki tovarne. Upati je bilo, da se ugodno konča štrajk. A židovsko vodstvo je hotelo pogodbo prelomiti in dano besedo snesti. Seveda se delavstvo ni moglo udati židovskim pijavkam. Štrajk se nadaljuje. Vodstvo tovarne je odpovedalo delavstvu stanovanja. Župan Dimnik in dr. Šusteršič sta posredovala pri vladi, da se je rok za odpoved stanovanj podaljšal za par tednov. Vrlo delavstvo, ki zahteva le svojih pravic, priporočamo toplo v podporo. Liberalci s svojim »Narodom« so na strani judovskih kapitalistov in proti delavstvu, kar naj si dobro zapomnijo delavci in ob volitvah dajo primeren odgovor liberalcem.

V Podlublju na Koroškem bodo Slovenci otvorili slovesno 18. oktobra »Delavski dom«. Pričakuje se velika udeležba tudi s Kranjske.

V Poljčanah na Štajerskem se je vršil 20. septembra velik mladeniški shod, na katerem je nastopilo z govori lepo število vrlih mladeničev. Kmalu bo vsa Spodnještajerska organizirana po mladeniških društvi.

Pogreb od vojakov ustreljenih mladeničev Adamiča in Lundera.

Dih smrti je poletel preko bele Ljubljane dne 22. septembra, dih groze je prišel preko slovenskih poljan, in tam gori na ljubljanskem polju je plakal slovenski narod ob žrtvah tega diha groze, smrti. Slovenski narod je poglagal v grob svoj krvni davek, plačilo svoje zvestobe, ceno svoje udanosti, nadavek svoje bodočnosti.

20. september leta 1908 ostane v zgodovini slovenskega naroda neizbriseno, zapisan s slovensko krvjo — nismo si ga zapisali sami, zapisali so ga nam drugi — in temu dnevu se je postavil spomenik tam gori na ljubljanskem pokopališču, in tudi spomenik so nam postavili drugi. Ni to rezan kamen, ni ga klesal kipar — umetnik, ne blišči ti nasproti v drago-

ceni kovini, ne, šest črevljev pod zemljo ima slovenski narod svoj spomenik, kakor je priprost naš narod, ubožen, kakor je ubožen naš narod sam, ali nerazrušen. Naj besni preko naše domovine najsilnejši vihar, naj se rušijo naši domovi, naj pade vse, ta spomenik ne pade, kajti iztrgali so ga iz našega telesa in spojili so ga z našo krvjo — stal bo, dokler se bo še kdo zval Slovenca, dokler bo še kdo znal izgovarjati imeni **Adamič in Lunder**.

Mučeniška je bila smrt Adamičeva in Lundrova, in slovenski narod je znal ceniti kri, ki sta jo po nedolžnem prelila na žrtveniku domovine. Izkazal jima je zadnjo čast, kakor je doslej še ni nobenemu svojemu sinu. Takega veličastnega pogreba še nikdar ni bilo na Slovenskem!

Mestni občinski svet ljubljanski je sklenil, da se pokopljeta na občinske stroške, in v svrhu ureditve sprevoda se je sestavil skupni odbor iz pristavev vseh slovenskih političnih strank. Slovenski narod je prvokrat zopet, po dolgem odmoru enajstih let, nastopil složno.

Že z jutranjimi vlaki so prispele v Ljubljano velike množice občinstva z dežele, opoldanski vlaki so bili natlačeni polni, gorenjski vlak je pripeljal gotovo do 800 udeležnikov sprevoda, a popoldanski nič manj. Iz cele Slovenske je hitelo ljudstvo v Ljubljano, da se udeleži izprevida nedolžnih žrtev.

Slovenska društva so se zbirala pred »Narodnim domom«. Ob pol četrti uri je prikorakala na zbirališče okrog sto mož broječa četa telovadcev »S. K. S. Z.«, pod vodstvom predsednika »Z. T. O.«, dr. Pogačnika, brata I. Podlesnika in načelnika A. Jeločnika, glasbeno društvo »Ljubljana« ter delavstvo iz Vevč in Medvod, med katerimi je bil poslanec Gustinčar. Na zbirališču so že stala ostala ljubljanska pevka društva in Sokoli. Od tod se je odkorakalo k sv. Krištofu. Ulice, po katerih je bilo naznanjeno, da se bo pomikal izprevod, so bile že zdavnaj pred napovedanim časom popolnoma zasedene po občinstvu. Posebno velik naval je bil pri pošti in pa na Marijinem trgu. Sploh pa je bilo po Dunajski cesti toliko občinstva da se je človek komaj še preril skozi.

Cerkveno opravilo je opravil pri sv. Krištofu gospod stolni prošt Savojec ob asistenci 5 gospodov duhovnikov. Nato je zapel zbor vseh ljubljanskih pevskih društev — gotovo do 200 pevcev — pod vodstvom koncertnega mojstra gospoda Hubada pretresljivo žalostinko »Človek, glej dognanje svoje«, delo umrlega p. Angelika Hribarja. Tisočem in tisočem in tisočem občinstva so se zablesketale solze v očeh ob tej priliki, posebno pa še onim, ki so videli silno bol sorodnikov obeh žrtev. Res okamenelo srce bi moral imeti človek, katerega ne bi bil v dno duše pretresel ta prizor.

Nato se je začel pomikati izprevod po Dunajski cesti. Začetek izprevida je bil že na križišču Šentpeterske in Resljeve ceste, ko so se zadnji šele uvrstili. Na čelu je bil križ, ovit z belim pajčolanom, katerega konca sta nosila dva magistratna uslužbenca, vsak po en krasen šopek cvetk v drugi roki. Za križem so sledili ognjegasci, ljubljanski in okoliški, njim pa peto- in šestošolci I. državne gimnazije s svojimi učitelji. II. državna gimnazija se je razun prvošolcev, — sodeč po vencih, udeležila polnoštevilno izprevida. Vsak razred je imel svoj venec. Spreveda se je udeležil tudi učiteljski zbor. Gimnazijcem so sledili učiteljskičniki, katerim je bila, kakor se pripoveduje, udeležba po ravnateljstvu zavoda prepovedana. Nato je prišla višja dekliška šola, ženski licej in društvo »Mladika« z vsemi učenkami in učiteljskimi močmi. Nato so se razvrstila razna društva: Društvo hr-

vatskih brivskih pomočnikov v Ljubljani z zastavo, katoliški dijaški društvi »Danica« in »Zarja«, »Dijaška zveza«, bogoslovci iz vseh slovenskih pokrajin in ferijalno društvo »Vesna«. Tem je sledila ljubljanska črevljarska zadruga. Jugoslovanska soc. demokracija se je v velikem številu udeležila izprevida. Zastopano je bilo »Narodno radniško društvo« (hrvatsko), strokovno društvo ljubljanskih mizarjev, delavcev južne železnice, lesnih in skladišnih delavcev. Nosili so štiri vence z rdečimi trakovi. Pozabiti ne smemo strokovnega društva kovinarjev. Nato je sledil venec, katerega so položili na Lundrovo krsto njegovi ljubljanski prijatelji in prijateljice, temu pa šišenska Čitalnica in »Zidarsko in tesarstvo društvo« z zastavama. Ta del izprevida je segal od pošte pa do Resljeve ceste.

Društvena godba, svirajoč žalne koračnice, je korakala pred Sokolom. Bila so zastopana vsa slovenska sokolska društva, razun nekaterih najoddaljenejših. Sokolskih zastav je bilo deset in sicer: Ljubljana, Spodnja Šiška, Postojna, Kranj, Idrija, Celje, Zagorje, Ribnica, Novo mesto in Kamnik. Vseh skupaj je bilo Sokolov okrog 500. Pod zastavo sv. Mihaela je korakala zveza telovadnih odsekov »S. K. S. Z.« do 100 mož, noseč krasen venec s trobojnimi trakovi. Za njim so se vrstila društva: Blaž - Potočnikova čitalnica v Št. Vidu z zastavo, katoliško strokovno društvo papirnih delavcev v Vevčah z društveno in dvema črnima zastavama. Slovenske delavke so med potjo molile za rajnika na glas rožni venec. Bil je to tako ganljiv prizor, da so se ljudje ob straneh jokali; enako društvo iz Preske z zastavo, pevsko društvo »Lira« iz Kamnika, čitalnica v Škofji Loki, v Kranju, delavstvo iz Rožne doline pri Ljubljani (okrog 130), politično društvo za Vodmat, za dvorski okraj. Tem so sledili člani slovenskega gledališča, drame in opere, vodstvo gledališča in »Dramatičnega društva«. Nato je prišla pod svojo zastavo »Ljubljana« s krasnim vencem (okrog 40 članov) »Ljubljanski Zvon«, »Glasbena Matica«, med slovenskim pevci tudi gospod župnik Aljaž, trgovsko društvo »Merkur«, »Lipa«, »Slovan«, »Slavec«, politično društvo za Krakovo in Trnovo, vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda«, društvo tiskarjev, klub tiskarskih strojnikov, ljubljanske vlagateljice, žensko oboje »Narodne tiskarne«, zastopstvo »Narodne tiskarne«, »Slovenska Matica«. Za čč. duhovščino so nosili magistratni uslužbeni venec mestne občine, nato pa obe krsti, na prvem vozu Adamičeva, na drugem Lundrova. Ob vohoz so stopali Sokoli in pa člani ferijalnega društva »Save«, za vsakim vozom pa sorodniki umrlih, za Adamičem tudi njegovi sošolci. Za krstama je stopal občinski odbor ljubljanski z županom Hribarjem na čelu in vse mestno uradništvo in potem vsa sila občinstva. Med udeležniki smo videli gospoda deželnega glavarja Šukljeja, ki je s tajnikom »S. L. S.« g. dr. Rožičem zastopal vodstvo »S. L. S.«, celo vrsto deželnega in državnega uradništva, izmed deželnih poslancev gg. Jakliča, Pirca in dr. Vilfana. Sploh so bili zastopani vsi stanovni meščanstva, posebno obilno pa trgovstvo in obrtništvo. Naravnost velikanska pa je bila udeležba slovenskega ženstva. Od najimenitnejše gospe do najubožnejše ženice, vse se je obleklo v žalno obleko; če drugega ne, vsaj žalni znak je imela vsaka na roki. Ne bomo se motili, ako trdimo, da je bilo v izprevodu vse ljubljansko ženstvo, da ga je otalo le toliko doma, kolikor je bilo neobhodno potrebno za hišne opravke. In potem se je zgrnila za sprevidom vsa ona silna množica gledalcev, ki so stali ob strani, in hipoma so bile napolnjene vse ulice, vodeče proti pokopališču sv. Križa. Izprevod sam je štel gotovo

do 20.000 udeležnikov in udeležnic ter je rabil najmanj poldrugo uro, da je prišel mimo ene točke. V sprevidu je bilo 24 zastav in nosilo se je 52 vencov, ne všteti one, ki so bili na vozovih s krstami.

Na celem potu, po katerem se je premikal izprevod, so gorele poulične svetilke, ovite v črnilo, vse trgovine, vsi drugi lokali so bili zaprti: Ljubljana je praznovala praznik slovenskih mučnikov. Odprto je bilo edino pri »Slovanu«, kar naj si slovensko občinstvo dobro zapamti.

Trikrat ali štirikrat se je moral izprevod, ki je bil nepretrgan skozi celo mesto, pretrgati ob prihodu čez južno železnico zaradi prihajajočih vlakov. Predno so dospeli vozovi s trupli umorjencev do pokopališča, je bila tam že zbrana velikanska množica občinstva, najmanj 6000 ljudi. Gojenke višje dekliške šole in dijaštvo je napravilo špalir, in ko so potem poneli Sokoli obe krsti na pokopališče, se je prostori prostor hipoma napolnil ljudstva, katerega je bilo gotovo nad trideset tisoč. Špalir na pokopališču so delali telovadci »S. K. S. Z.« in Sokoli.

ln sedaj ob odprtem grobu. S tresočim glasom je opravil mil. g. prošt Savojec cerkveno opravilo in že tedaj, ko so padle prve grude na krsti v skupnem grobu, je zaječalo vse občinstvo. In potem, ko si pogledal v bridke solze zatopljene stariše Adamičeve, njegove brate, če si pogledal staro mamico Lundrovo, brisočo si potoke solza, in njegovo tako nesrečno nevesto, razjokal si se z njimi, saj te ni bilo treba biti sram solza, saj so potekle za njima, ki sta padla kot žrtve za te, za tvoj narod. Nepopisljivo žalosten je bil ta prizor, ni izraza zani, moreš ga edinole občutiti.

Ob odprtem grobu so nato govorili župan Hribar, dr. Ivan Tavčar in socialni demokrat Anton Kristan. V imenu »S. L. S.« bi bil moral govoriti tudi dr. Krek, a ker se je reklo, da bo govoril le Hribar, in ni bil potem obveščen dr. Krek, da govori poleg Hribarja tudi dr. Tavčar, zato je izostal govor dr. Kreka.

Med drugimi smo še opazili državne poslance gg. Pogačnika, Demšarja, msgr. dr. Zitnika in Mandeljna.

Ko so se še poklonile zastave umorjencev v zadnji pozdrav, se je občinstvo mirno razšlo proti mestu.

Reditelji združenega narodnega odbora so tudi po pogrebu vzorno skrbeli za mir in red.

Tako torej snivata večno spanje tam gori na ljubljanskem polju dva slovenska mučenika, dve žrtvi, ki ju je moral iz svojega telesa, svoje krvi žrtvovati naš narod slovenski v žrelo tujčevega šovinizma.

Mirno snivata njuni umorjeni trupli, a njun duh plava nad nami, vzbujajoč nas in bodreč k vztrajnemu delu za naš, za njun narod! Le snivajta mirno, vajino delo je končano, a naše se začena, vajina kri pa, ki je orosila našo slovensko zemljo, nam daj ono čarodejno silo, ki bo odprla slovenskemu narodu vrata v boljšo bodočnost!

Slava vajnemu spominu!

Večna molitev, z velikim tiskom. Ta, v mnogo tisoč izvodih med Slovenci razširjeni molitvenik bo izšel okoli Novega leta v zalozi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani v jako velikem in čitljivem tisku, kljub temu pa se bodo pridržale vse molitvene ure, kakor tudi mašne in druge potrebne molitve, tako da bo molitvenik zadostoval za vse potrebe. Ker bo zavzemal ta tisek veliko večji prostor kakor dosedanj, bo štel molitvenik mnogo več strani, vendar ne bo veliko debelejši, ker se bo rabil fin tenak papir. Tudi se bo gledalo na to,

da ne bo cena previsoka, Častilcem presv. R. Telesa bo s to izdajo prav posebno ustrezno.



Gorenske novice.

Bohinjske novice.

g Iz Bohinjske Srednje Vasi, 24. sept. Tudi pri nas teče kri. Pri gradbi nove ceste skozi Podjelje v planine delata tudi dva Bošnjaka. Že večkrat so se čule pritožbe, zakaj podjetnik agrarne operacije vzprejema v delo tujece, ko bi domačini radi dobili zaslužka. Razen tega sta ta dva Bošnjaka tako nasilna, da se ju v Podjelju vse boji, ker žugata z orožjem, če ju kdo posvari. V nedeljo popoldne (20. septembra) sta pila v gostilni župana Korošca v Česnjici. Kar na lepem sta začela izzivati popolnoma mirne goste in se jezila, zakaj župan ne pride blizu. Ta se je mudil z gosti v gornjih prostorih. Kakor hitro pa pride v vežo, stopi eden Bošnjakov k njemu, ga prime za vrat in mu nastavi svoj handžar na grlo. Okolistoječi priskočijo županu na pomoč, ki bi ga bil Bošnjak sicer gotovo zabol, in mu izvijejo nož. V tem seže ta za pas po revolver, ki ga mu župan in drugi gostje komaj izbijajo iz rok. Tudi drugi Bošnjak je izkušal rabiti orožje, a so ju oba domačini iztirali iz veže na prosto. Ko se ju tako srečno oprostite, začneta od zunaj lučati v vežo kamenje. Debel kamen je zadel brata županovega, Martina Korošca, v čelo, da se je takoj nezavestno zgrudil. Tudi dve ženski sta bili zadeti od kamnov, da ste padli vznok. Župan je stal v veži in v silobranu prijel v roke puško. Petkrat je zahteval v imenu postave mir in zapretel, da bo sicer prisiljen streljati. Ker zunaistejoča Bošnjaka nista odnehala, župan sproži. Strel je zadel enega Bošnjakov v meča. Hitro so poklicali zdravnika in orožnike, ki so starejšega Bošnjaka uklenili, dasi se je ustavljal. Ranjenca je ukazal župan obvezati in odvesti v bolnišnico. Vse je ogorčeno nad silovitima Bošnjakoma. Načelstvo agrarne operacije naj ravna previdneje in ne dopušča k delu takih ljudi, pred katerimi človek ni niti svojega življenja varen. Hajdukov ne maramo tu. Poškodba, ki jo je dobil županov brat, je precej resna. Kamen je bil pest debel in je krvav. Mož bruha kri, jesti ne more in je nevarnost za življenje ali pa, da se mu zbledi. Kako odloči sodnijska preiskava, poročamo prihodnjic.

Gostilničar Pavšek iz Ribičevega Laza ob jezeru, ki si je bil 14. t. m. prerezal z britvijo vrat, bo ozdravel. Svoje dejanje je storil, ker se je mu zbledlo. Pred kratkim se je zastropila njegova sestra — tudi v blaznosti.

Shoda na Bistrici dne 6. sept. ob priliki zborovanja »Sloških zvez« se je udeležila zgornja dolina v izredno velikem številu in ni nam žal. Slišali smo mnogo zanimivosti o naših šolskih razmerah, našem učiteljstvu, o gospodarskem in političnem položaju. Posebno pa smo sklenili ob tej priliki, da bomo vedno dosledno zahtevali zase in za svoje otroke, ker smo in hočemo ostati zvesti katoliški kristjani, tudi krščansko šolo in krščanske učitelje!

Cerkev sv. Janeza ob Bohinjskem jezeru so začeli popravljati. Pokazale so se na zidu in oboku nekatere nevarne razpoke. Ta cerkva je merda najstarejša, a gotovo najzanimivejši ostanek iz dobe prve gotike ter se pač mora ohraniti kolikor časa mogoče in sicer v svoji prvotni obliki, z vsemi starinskimi gotskimi slikami, raznimi napisi in podpisi (eden je iz 15. stol.) vred, seveda tako, da bo

odgovarjala poprava umetniškim in cerkvenim zahtevam. Centralna komisija se bo gotovo potrudila, kar bo mogoče, toda proračun za sedanjo popravo — 700 K, je na vsak način premajhen. Gotovo se bo oziralo tudi na to, kaj zahtevajo cerkvene določbe. Neobhodno potrebno je, da se prenove vsaj tudi glavni altar, krasno renesansno delo iz konca 17. stoletja. (Prim. Flis: »Umetnost v bogočastni službi« str. 47.) Tu morata država in dežela pomagati kar mogoče. S kakšno skrbjo se varujejo take stavbe po drugih krajih! — Tuji se nas sedaj zapustili. Sempatje se prikaže še kak zakasnel turist s Triglava. Zaradi dela in popravil na Kredarici ostane ta kočja otovorjena do konca septembra.

Nova cesta skozi Podjelje v planine je sicer lepo izpešana, vendar se vsakdo boji stopiti nanjo, ker je nasuta s samim velikim, robatim kamenjem. Še živina se brani hoditi po nji, saj si razreže vse parklje. Vsaka cesta se navadno nasuje po vrhu s peskom, da more služiti prometu. Zelo težko pričakujemo nove ceste od Srednje vasi do jezera. Na sedanji cesti si na teh neštetihi klancih in ovinkih z vzcom v vedni nevarnosti, da se pobiješ z vozom in živino vred. Gotovo bi se s tem tujski promet pri nas zelo povzdignil. Sedaj se pa te naše nerodne ceste vsak ustraši. — Tudi na Koprivnik bi radi imeli cesto, zakaj ta pot, ki sedaj vodi gor, niti kolovozna ni. Slavni okrajni cestni odbor, pridi gledat!

Srenjci oskrbniki planinskih koč. Zanimivo je, da so po vseh kočah slov. plan. društva, razen na Kamniškem sedlu, oskrbniki in oskrbnice iz srenjske fare. Tudi v nemški Ferdinandovi in Marije Terezije koči so iz te župnije. — Na Kredarici je bilo doslej že okoli 650 turistov — dozdaj še nobeno leto toliko. Koča na Velem polju je vedno manj obiskana, ker vodi nova pot četrte ure višje nad njo. — Ob jezeru se bo pričelo graditi letovišče za duhovnike. Prostor pri cerkvi sv. Duha je kakor nalašč zato. Bog blagoslovi to prekoristno in prepotrebno podjetje!

g Iz Koprivnika se nam poroča: V nedeljo, dne 20. t. m. je bilo v Vodnikovem izobraževalnem društvu predavanje. Govoril je zelo dobro o organizaciji v društvih in časopisu mladenič Janez Arh iz Česnjice. — V sredo je bilo za našo župnijo celodnevno češčenje sv. Rešnjega Telesa. Pomagat je prihitel g. kaplan Iv. Kogovšek iz Srednje vasi, ki je imel tudi ob desetih slavnostni govor. Ljudje so se kaj pridno udeleževali češčenja. Obhajanih je bilo 260 moških in ženskih. — Cesta je zopet v ravno istem stanu kot je bila. Je pač š! — Mislimo, da je ni na Kranjskem župnije, ki bi štela 700 duš in imela tako zanikarno cesto. Vojsko na Notranjskem je skoro 40 metrov višje in ima lepo cesto. — Vsak kelovoz ali poljska pot je boljša nego naša takoimenovana — cesta. — Občina je naložila že 2000 kron za njo — dežela in verski zaklad, ki bi jo zelo rabil, pa se nič ne zmenita!

Iz ljubljanske okolice

V Borovnici si je postavilo slov. katol. izobraževalno društvo svoj »dom«, krasno stavbo, kjer se bo dobro borovniško ljudstvo zbiralo in dobivalo »poduk in zabavo«. To geslo se blišči nad gledališkim odrom, ki ga je mojstersko uredil in slikal g. Matej Terpin, umetni slikar iz Ljubljane. Priporočamo ga vsem bratskim društvom kar najtopleje. Blagoslovljenje in otvoritev doma se bo vršila v nedeljo, 11. oktobra s sledečim sporedom: V soboto, dne 10. oktobra, ob 7. uri zvečer bakljada z umetalnim ognjem in podoknico na Bregu društvenemu predsedniku, preblagorodnemu gospodu Antonu Kobi. Odhod od

društvenega doma. V nedeljo, dne 11. oktobra, ob 3. uri popoldne: 1. Nagovor, 2. »Naš dom«, meški zbor. Za slavnostno otvoritev zložil in uglasil Ferdinand Juvanec. 3. Blagoslovljenje. Telovadba slav. vrhniškega telovadnega odseka na prostem, združena z ustanovitvijo telovadnega odseka za Borovnico. Otvoritvena predstava: 1. Prolog k otvoritvi. 2. »Pozdrav«, mešan zbor. 1. Laharnar. 3. »Vesela tovarišija«, mešan zbor. 1. Laharnar. 4. Predstava: »Pri gospodi«. Dvo-dejanska veseloigra. 5. Predstava: »Za letovišče«, enodejanska burka. 6. Prosta zabava, srečolov. Med točkami svira godba na lok; ljubljanski sekstet pod vodstvom gosp. Josipa Méhura. — Na svidenje v Borovnici 11. oktobra!

Šmartno pod Šmarno goro. Dne 13. septembra so prišli na shod našega izobraževalnega društva gg. bogoslovca Erjavce in Dolence ter g. stud. iur. Rupnik. Mnogoštevilno občinstvo je pozorno sledilo predavanju g. Erjavca o zmoti socialnih demokratov, »komunizmu«. V debato so posegli gg. predsednik, Rupnik in Dolence ter navzoči udje, ki so o tej točki že marsikaj čuli. Zadovoljni s tem shodom smo se zahvaljevali za podučno predavanje g. Erjavcu. Prav kmalu zopet kaj podobnega! — Naši mladeniči, zbrani v izobraževalnem društvu, so se pričeli živahno gibati, in upamo, da bo njihovo navdušenje prineslo novega življenja in novih del v našo mlado organizacijo. Preteklo nedeljo, 20. sept., je prišel na shod izobraževalnega društva predavat šentviški gospod kaplan Zabret o telovadbi. Z njim je prispelo lepo število šentviških mladeničev telovadcev. Govor g. Zabreta je naše mladeniče tako navdušil, da so sklenili takoj ustanoviti svoj telovadni odsek. Priglasilo se je že 27 mladih fantov, ki so izvolili sledeči odbor: predsednik Jan. Cesar; tajnik Štefan Virk; blagajnik Jan. Zagar; odborniki: Franc Dermastija, Anton Kreč, Luka Novak. Našim vrlim mladeničem kličemo: naprej po poti poštenosti in izobrazbe, da postanete kdaj vrli možje, ki boste svojemu narodu v ponos! Kar vas je še v fari našega mišljenja, pridružite se! — Telovadit bodo pričeli naši »orli« takoj v soboto v dvorani stare šole. Mladeniči, pridite polnoštevilno! Poučeval bo v začetku načelnik šentviškega telovadnega odseka, br. Zavodnik. — Iskreno zahvalimo g. Zabreta in slav. telovadni odsek šentviški na obisku. V kratkem vrnemo. Na zdar! — Dne 1. oktobra se tukaj odpre državni kurz za pletarstvo in vrbojevo. Zato je nedeljo, 27. septembra županstvo sprejemalo učence v prostorih stare šole, ki bodo pohajali v ta kurz. Učenci morajo za vse drugo sami skrbeti, le pouk imajo brezplačen.

Dobrova, dne 15. septembra. Smrtna kosa nam je pobrala vzor-moža in zvestega pristaša S. L. S., g. Franceta Černe, posestnika v Kozarjah št. 7., starega šele 46 let. Blagi pokojnik je bil vedno prav krotko-milega, a odločno krščanskega značaja. Bil je v vsem napreden gospodar, blag soprog svoji ženi, skrbni oče svojim otročičem, za katerih pravo in resnično krščansko vzgojo je skrbel nad vse. Njegova hiša je bila hiša miru, družinske ljubezni in prave krščanske sloge. Bil je v vsakem oziru sosed-vzor, ki je vsakemu rad prihitel na pomoč z dobrim svetom in tudi dejanjem. Za svojo osebo je bil zelo skromen. Ob vsakih občinskih volitvah bil je izvoljen v odbor; v tem se mu je večkrat ponujala županska čast, ki jo je pa le enkrat pogojno sprejel za eno leto, v katerem je vodil vse občinske stvari v najlepšem redu na blagor cele občine, na kar se je pa županski časti za vselej odločno odpovedal; občinski svetovalec je pa ostal do svoje smrti. Kot resnično blagi mož bil je od vseh spoštovan in ljub-

ljen, kdorkoli je imel opravka z njim. Nenadna smrt prišla je ponj nepričakovano in hitro. Na Marijino rojstvo, dne 8. t. m., bil je jutraj še čvrst in zdrav pri božji službi na Dobrovi, odkoder se je po dokončanem opravilu posebno vesel podal na svoj dom v Kozarje. Nekoliko pred 9. uro dopoldne pa toži naenkrat, da mu postaja slabo in mu po eni roki nekaj mrgoli, ter prosi vode; predno se mu je mogla ta podati, je bil zadet od kapi, katera mu je ohromela vso desno stran popolno. Takoj so poslali po gospoda; g. kapelan Valentin Kajdič je vzel med slovesno službo božjo, ki jo je vršil prečastiti generalvikar, ameriški zlatomašnik g. Jožef Fr. Buh, sveto popotnico iz tabernakelja ter hitel z njo k bolniku doli v Kozarje, ki je bil še pri čisti zavesti in toliko govora zmožen, da mu je mogel podeliti vse svete zakramente za umirajočce. Kmalu potem je pa France zgubil popolnoma govor in zavest; tak je ostal do svoje smrti, ki ga je rešila v nedeljo imena Marijinega ob iste uri, kot ga je bil na Marijino rojstvo napadel mrtvud. Blagi France je bil poseben častilec Marije; ob najlepših dneh Marijinih praznikov je on nastopil in dokončal svojo pot v našo pravo domovino. Med boleznijo so osobito občinski odborniki hodili obiskovat bolnika in tolažiti njegovo družino. Njegov pogreb je bil velikanski, da Dobrova še ni doživela takega. Uredil ga je g. Maljavašič. Truple iz hiše žalosti so spremljali trije p. n. gg. duhovniki, in sicer domači župnik Josip Plantarič in kapelan Valentin Kajdič ter pater superijor Avgustin Čampa iz Viča; pri mrtvaških opravilih v cerkvi in ob pogrebu pomagali je tudi p. n. g. župnik Josip Juvanec iz Borcnice. Sprevod je poleg nebrojne množice na čelu spremljal občinski odbor in corpore, lovsko društvo dobrovsko ter g. Lavričeva rodbina iz Viča. Občinski odbor, lovsko društvo in g. Lavričeva rodbina položili so na grob pokojnika vsak svoj krasni venec s primernim napisom v zadnji pozdrav. Blagi France, počivaj v miru! Vzorni družini Krpetovi pa iskreno sožalje in sočutje ob bridki izgubi izglednega moža, milega očeta in skrbnega gospodarja. Dobrovčan.

Iz Št. Vida nad Ljubljano.

g Hranilnica in posojilnica zelo lepo napreduje. Dozdaj ima za 21.000 kron več prometa kot ga je imela celo preteklo leto. Za letošnje leto izda ob novem letu ličen računski zaključek, v katerem bo tudi koledar. V poročilu bodo priobčeni tudi inserati, zato opozarjamo naše obrtnike, da se poslužijo te poti do reklame. V poročilu priobčimo natančen zaznamek naših organizacij v Št. Vidu. Člani hranilnice in posojilnice dobe poročilo brezplačno.

g Dobava krme po letošnji suši prizadetim je določena. Vsi posestniki, ki so se zaradi pomanjkanja krme že prijavili pri županstvu, naj se zglasijo prihodnjo nedeljo, 4. oktobra, v pisarni hranilnice in posojilnice, kjer bodo v to določeni možje zapisavali, koliko krme kdo želi prejeti. Hranilnica in kmetijsko društvo sta iz Ljubljane dobila nalogo v tem oziru vsem prizadetim iti na roko. Podpore za vso Kranjsko je določene od visoke osrednje vlade 500.000 kron. Za to svoto se bo po posredovanju zadrug, včlanjenih v Zadržno zvezo v Ljubljani, v vsak kraj poslalo toliko krme, kolikor jo pripade na eno občino. V ta namen bo pisarna tukajšnje hranilnice in posojilnice odprta v nedeljo, 4. oktobra, od 7. ure jutraj do 12. ure in popoldan od 3. ure do 5. ure. Uradovali, to je oglase bodo sprejemali odborniki hranilnice in kmetijskega društva.

g Pod Šmarno goro. V nedeljo, 20. septembra so člani našega telovadnega odseka priredili izlet v Šmartno pod Šmarno goro, kjer so se skupno udeležili popoldanske službe božje in nato občnega zbora ondotnega kat. slov. izobraževalnega društva. Na tem občnem zboru so vrli šmartinski mladeniči ustanovili svoj telovadni odsek, ki je začel takoj delovati. Po občnem zboru se je razvila na vrtu ondotnega župnišča prav ljubka prosta zabava, med katero so naši telovadci nastopili s prostimi vajami. Srčna hvala predsedniku novega odseka za prijazno pogoščanje, vsem poštenim šmartinskim mladeničem pa naš bratski na zdar!

g Naši mladeniči hite naprej. Preteklo nedeljo se je pričela sezona za 1908/09. Na prvem sestanku je imel prekrasno in pomenljivo predavanje dr. Aleš Ušeničnik. Imel je nekaj nad sto poslušavcev, a imel bi jih trikrat več, ko bi se predavanje priredilo ob 3. uri, ne pa ob 5. uri popoldne. Zato prosimo predsedstvo čitalnice in telovadnega odseka, naj se ozira na naše razmere in naj prireja predavanja ob nedeljah popoldne takoj po službi bržji. Velecenjenemu gospodu predavatelju pa najiskrenejša zahvala za njegov velepomemben govor o zvezdi vodnici v življenju, o veri!

g Gledališki oder v telovadnici se bo popolnoma prenovil. Izdeluje ga slikarski mojster M. Trpin. Prva igra, ki jo bodo mladeniči uprizorili, je povzeta iz življenja sv. Vida. Naslov ji je: »Sicilijanska cvetka ali zadnji dnevi mučenika sv. Vida«.

g Novoustanovljena ljudska knjižnica za Št. Vid in njega okolico je že nastavila svoje delo. V petek, dne 18. septembra, je imela svoj prvi redni občni zbor, katerega se je poleg mladeničev T. O. udeležil tudi župan in več drugih mož. O pomenu knjižnice je zelo podrobno predaval predsednik Z. T. O. brat dr. Pogačnik. Odbor se je sestavil tako-le: Štefan Erman, predsednik; Alojzij Šetina, podpredsednik; Franc Brenk, Rok Kunovar, Mici Skalar, Manica Černivec in Franciška Švajger, odborniki, oziroma odbornice. Člani knjižnice zamorejo postati samo člani društva, ki pripadajo katoliški organizaciji. Člane sprejema odbor. Knjižnica je odprta ob nedeljah dopoldne od 9. ure do tri čet na 10. uro in od 11. do 12. ure za moške člane, popoldne od 3. do 5. ure za ženske člane. Svoj sedež ima pri »Kraljiču«. V teh urah so v knjižnici članom na razpolago tudi mnogoteri časopisi.

Iz kamniškega okraja.

Z Brda. Dragi »Domoljub«! Sicer si nisva stara znanca, majhen koticček mi pa že dovoliš! Upam, da dobiš od sedaj naprej tudi od nas češčejših dopisov, zlasti iz našega katol. društva. To se je zadnji čas začelo veselo gibati. Mlado je sicer, a je priredilo že precej predavanj. Zadnji dve predavanji sta bili zgodovinski in sta se poslušalcem posebno dopadli. — V nedeljo, 13. septembra, pa je društvo priredilo svojo prvo predstavo. Cenjenim bravcem »Domoljuba« gotovo ustrežem, ako jim stvar bolj obširno razjasnim. Po litanijah so se zbrali farani v veži župnišča, ki pa za toliko ljudi ni bila dovolj velika. Mnogo jih je moralo iti domov. Zbranih je bilo nad 200 ljudi. Vse je hotelo videti in slišati, kaj da so se naučili naši fantje. Prvi so bili na vrsti naši domači pevci, ki so z Nedvedovo »Naša zveza« občinstvu zelo ugajali. Nato je v kratkem, a navdušenem govoru razjasnil občinstvu namen društva in ni ga prireditev, naslikal potrebo lastnega doma ter razjasnil program naš ustanovitelj društva, gosp. dr.

Capuder., nakar mu je občinstvo hrupno aplavdiralo in »Živio« klicalo. Nato je še nastopil mešan zbor iz Rov z veselo pesmijo »Pozdrav«. — Pričela se je igra »Pri grajski kapelici«, katero je pisatelj res dobro zadel. Vsi igralci, ki so izvečine prvič nastopali, so dobro igrali. Po vsakem dejanju jim je občinstvo močno ploskalo. Po dobro izpadli igri sta zapela domači mešani zbor in mešani zbor iz Rov še vsak po eno pesmico. Na koncu se je občinstvu zahvalil g. dr. Capuder. Zadovoljno in veselo se je vračalo občinstvo domov, ki je danes izvečine prvič videlo igro. Slišalo se je: Celi dan bi rad tu poslušal! Malo potrpljenja, kmalu vam postrežemo z drugo igro, a sedaj v zimskem času je neprikladno, ker nimamo svojega doma. Zato naj nam bo sedaj prva skrb, da pridemo kmalu do lastnega doma! Najtoplejša zahvala bodi izrečena na tem mestu vsem našim dobrotnikom, ki so nam pomagali ali sploh kaj dobrega storili za naše društvo, zlasti č. g. župniku, ki nam je dovolil, da se smemo zbirati v njegovih prostorih pri predavanjih in igrah. Vseh pa osebno ne morem imenovati, ker bi jih bilo preveč, zato pa: Bog živi vse naše dobrotnike! — Kakor se vidi, ne spimo, marveč se živahno gibljemo, in na enak način bomo nadaljevali svojo pot. »Vremena Kranjcem bodo se zjasnila!«

g Moravške novice. Ljudska hranilnica in posojilnica vrlo napreduje. 230.700 kron prometa v dobrih treh letih, ni mala stvar. Zastonj so se trudili nasprotniki ugonobiti jo, kaj v začetku. Govoričene kake jezikave klepetulje ni imelo uspeha. Ljudstvo ni več tisto, kot je bilo prej; doba klečeplaziva pred liberalci je minula. Včasih so se solnčili za kulami napredka, a danes so razkrinkani. Ljudstvo jih pozna. Zato naj počenjajo, kar jim drago, pomni naj, da so pred sodbo ljudstva — pred sodbo tistih mož, ki so jih pometali nekaj raz občinskih stolov. Sedaj zastonj zabavljajo, zastonj se tožarijo, zvezda jim je otemnela. Tista peščica v Tomanovem salonu nas ne bode komandirala. Zato, možje, spoznajte že enkrat geslo: »Svoji k svojim!« — Oklenite se trdno naše ljudske posojilnice! Tukaj smo tako domači: enega duha in ene misli. Tukaj raste moč za vaše koristi, moč velikanska in nepremagljiva, da bodo liberalci strmelci. Naj vam bude ljudska posojilnica neko središče, kamor se zatekajte v potrebi. Zato živela naša ljudska posojilnica!

g Kaj si upa financer v kmetijski hiši? Ali ima kmet prijatelje? Seveda! Ti uže znani kmetiki »prijatelji« se pokažejo le o posebnih prilikah, kadar jim gre za koristi. Takrat odpirajo svoje usmiljeno srce. Njih prijaznost pa ne traja nikdar dolgo. Marsikak oholi liberalci je ob volitvah takda duša: Kristjan je, v Boga veruje, v cerkev hodi itd. Krakor hitro pa mu obrneš hrbet, mu zakrke tudi ljubeznivo srce. In takrat išče maščevanja. To nam kaže naslednji dogodek. Zgodil se je neke v moravških hribih, v priprosti kmetijski hiši. Posestnik ima kuhalno pripravo za žganje. Pride financer in zahteva tablo. Posestnik izjavi, da o tabli še nikdar nislal ni. Financer mu razjarjen zažuga, da ga ovadi, ako je ne pokaže. To je posestnika slednjič ujezilo, jel je nekliko glasneje govoriti. Ni se ustavljal, samo prosil je, naj ga ne naznani. Takrat pa se financer razkorači. Iz nožnice je potegnil meč z besedami: »Imam te pravico razsekati«. — Financer je posestnika res ovadil, čez teden dni je bil pozvan pred sodišče. Tu je videl, kako ga je hotel financer na vsak način ugonobiti. Baj se mu ni posrečilo. Nas stvar v celoti ne briga, vendar pa se surovega postopanju financarja čudimo. Radovedni smo, kdaj je slavna finančna direkcija odre-

dila pretiti z mečem! Pač mnogo si upa finančar v kmetijski hiši.

g Suša je v moravški dolini grozno gospodarila. Otava je zelo slaba, po hribih je skoraj ni. Ajda je majhna in redka. V nedeljo, 13. septembra, jo je pokončala huda toča. Zlasti prizadete so vasi: Dole, Podstran in Gorica. Tu je bilo toče, kakor da bi bil zapadel sneg.

g Slavnost v Mengšu. Trg Mengeš — kakor vselej — je tudi 20. septembra pokazal, da je zaveden in da so vsi prebivalci v lepem sporazumljenju. Že v soboto večer so bile vse hiše okrašene z narodnimi, cesarskimi in papeževimi zastavami in zvečer je bil celi trg lepo razsvetljen. Domača godba je priredila mirozov po trgu, bakljado so pa preskrbeli vrli ognjegasci. Pred Marijinim kipom, kateri je bil krasno razsvetljen in ga je dičil slavalok z napisom: »Brezmadežno spočetje sem«, se je nabralo mnogo vrlih Mengšanov, katerim je č. g. kaplan Mrkun v lepem govoru povedal, zakaj so pred 50 leti verni stari Mengšani postavili to-le znamenje brezmadežni kraljici. Domača dekleta so pa s svojimi čistimi glasovi prav lepo zapela več kitic prelepe pesmi lurske Matere božje. V nedeljo zjutraj je bilo pa na vse zgodaj vse pokonci ter so se vsi pripravljali za slavnost. Došli gostje in domačini so se zbrali v krasnem društvenem domu — na katerega je lahko ponosen vsak zaveden Mengšan — ter ob desetih odkorakali skupno v cerkev k sv. maši v sprevodu, kateremu je načelovala godba, za godbo takoj bojovníki iz Bosne in Hercegovine, za temi so korakali domači ognjegasci, za ognjegasci pa telovadni odseki katerim je poveljeval priljubljeni načelnik gosp. Vojteh Jeločnik. Sprevod so zaključili udje katoliškega izobraževalnega in podpornega društva. Cerkveni govor je govoril č. gospod kaplan Mrkun in daroval tudi sveto mašo. Med sveto mašo je pa domača godba prav dobro igrala, da smo prav občudovali mogočni fortissimo in nežni pianissimo. Po službi božji šel je sprevod v istem redu, kakor v cerkev, pred cesarsko lipo, kjer je govoril slavnostni govor g. Vekoslav Ravnika, c. kr. poštar iz Ljubljane. Po govoru so zopet vsi odkorakali v društveni dom, kjer se je takoj pričelo živo vrvenje, akoravno se je prava popoldanska slavnost pričela šele ob treh z igro: »Za letovišče«. Vsi igralci so prav dobro pogodili svoje vloge, posebno če se pomisli, da so se vloge razdelile šele pred enim tednom, ene celo šele v četrtek. Občinstvo je vse igralce pohvalilo s ploskanjem. Prav dobro je uspel tudi komičen prižoj: »Kmet in fotograf«, tako da se je občinstvo prav dobro nasmejalo. — Po igri je bila javna telovadba, katere je izbornost uspela. Telovadba je z že znano spretnostjo vodil naš brat Vojteh Jeločnik. Občinstvo je z zanimanjem sledilo vsaki kretnji vrlih telovadcev, posebno pa še telovadbi na različnih orodjih. Mladim bojovníkom kličemo: Le tako naprej! Vedno kviško do vzvišenih ciljev! Na zdar! — Po telovadbi je bila tombola in prosta zabava. To je bilo veselo vrvenje. Mengšani so tekmovali, kateri bi zamogel več storiti v povzdigo slavlja. Posebno se morajo pa še pohvaliti domača dekleta, katere so prav pridno stregle lačnim in žejnim gostom. Niti enega kislega obraza se ni videlo, vse se je pošteno veselilo v bratski ljubezni. — Godba, petje, različni govori, vse se je lepo vrstilo, kakor mora biti na taki res narodni veselici. — Ker bode ta veselica dala gotovo tudi precej dobička za vzvišeni namen, za bolnišnico v Mengšu, se mora slavnostnemu odboru izreči vsa pohvala, da je tako častno rešil svojo težavno nalogo.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Blagoslovljenje nove kapele pri Sveti Heleni (Dolsko). Dne 4. oktobra, na Rožni-vensko nedeljo, se bo blagoslovila nova, krasna kapela pri Sv. Heleni. Kapelo je postavil Mariji v čast in vernikom v spodbudo vrl mladenič Janez Vode, kateremu je pred več leti izprosila Marija zdravje. Bil je enajst let belan in izgubil je že vse upanje, da bi ozdravel. Zatekel se je k Mariji in ta mu je izprčila pomoč — zdravje — pri Bogu. V znak vedne hvaležnosti je sklenil na lastne stroške postaviti Materi božji lepo kapelico na mestu, kjer je preje stalo leseno znamenje. Več let je delal in se trudil sam — in danes stoji kapelica Matere božje v vsej lepoti in krasoti, ki dela čast častilcu Marijnemu. — Zato želi vrl mladenič, da bi se mnogo ljudstva udeležilo te lepe slovesnosti ter tako počastilo Marijo kraljico, pomoč kristjanov. Za vse udeležence se bodo brale tri svete maše in ravno tako tudi za tiste, ki so brezplačno kaj pomagali pri delu za kapelico. K obilni udeležbi vas vabi vse častilce in častilke Marijine Janez Vode, vnet častilec Marije Pomočnice.

g Bralno društvo v Naklem je priredilo zadnje čase izvirno igro: »Zdravnik-malik« in zaloigro: »Sinovo maščevanje«. — Občni zbor je bil v nedeljo, 27. septembra, ob pol 4. uri popoldne v kaplaniji.

g Iz Reteč pri Škofji Loki. V nedeljo, dne 20. septembra, je priredila »Kmečka zveza« za kranjski okraj pri nas javen shod. Zborovanje otvoril g. župnik J. Meršolj s pozdravom na mnogoštevilne zbrane zborovalce domače župnije. Udeležba skoro vseh mož in fantov dokazuje, da so se začeli tudi kmetje zavedati in da hočejo z združenimi močmi zahtevati rešitve iz svojega skoro obupnega stanja. — Nato poroča g. poslanec Demšar. Poslanci S. L. S., združeni na Dunaju v »Slovenskem klubu«, so se vedno potegovali za kmečke koristi. Pojasnjuje naredbo glede uvoza živine iz Srbije v našo državo. Omenja, kaj je storil »Slovenski klub«, da bi se kmetu zlažal krvni davke, vojaško breme. Tudi so poslanci stavili predlog, naj se napravi v vojašnicah kmečki tečaj. To mišl so poslanci že davno sprožili, zdaj pa pripelja »Kmetovalec« in jim ta predlog nasvetuje, kakor bi se bil rodil v njegovi glavi. Deželni zbor tudi dela za kmeta in bo še več mogel delati, kadar bode po novih volitvah okrepjen. Gosp. poslanec dr. Krek poljudno razlaga o carini, potem, kako neumno je dolžiti kmeta, da je oderuh. Vsi tisti, ki kmeta zatirajo, so podobni nermu, ki žaga vejo, na kateri sedi. Ako bo prišel državni zbor do rednega dela, se bode rešilo vprašanje o zavarovanju za starost. V deželnem zboru očelo staviti predlog, naj bi se kmečki dolgovni nič več ne intabulirali, temveč naj se amortizujejo. V to svrhu se mora napraviti domač bančni zavod, ki bo z nizkimi obrestmi posojeval. Da more kmet umeti tok časa, potrebuje izobrazbe; taka se mu daje v izobraževal. društvi. Zato nasvetuje, naj bi se še v Retečah ustanovilo. Zborovalec je bil ta nasvet všeč, in gotovo jih bo mnogo pristopilo, kadar se ustanovi. — G. župnik iz Selc, T. Rožnik, podučuje zborovalce o umni živinoreji, napravi hlevov, umetnem gnojenju in konečno pozivlje zborovalce, naj bi se še za loško okolico ustanovila »živinorejska zadruga« in napravil »kmečki tečaj« po zimi, slično kakor v Selcih. — V imenu zborovalcev se domači župnik zahvali govornikom in jih pozivlje, naj svojo hvaležnost govornikom skažejo zlasti s tem, da ob času volitev stoje vsi kakor en mož za S. L. S. in da vsakemu kandidatu »svobodnih kmetov« pokažejo hrbet. Z živahnim odobra-

vanjem se je skoro tri ure trajajoči shod zaključil. Sedaj pa na delo! — Po shodu so se še nekateri posvetovali o pletarstvu in vrbo-reji, o uravnavi Sore in napravi postajališča v Retečah.

g Iz Mavčič. V nedeljo, dne 27. septembra se je vršil občni zbor prostovoljnega gasilnega društva v Mavčičah. Odbor se je sestavil tako-le: Matija Jeraj, načelnik; Franc Jenko, podnačelnik; Alojzij Sežun, tajnik; Franc Rozman, blagajnik; J. Vidic, V. Sušnik, A. Rozman, odborniki. Namestnika: Fr. Toni in G. Jenko. Novemu društvu želimo mnogo uspeha, naj se razširja, naj se razvita. Bogu v čast, bližnjemu na pomoč!

g »Kmečka zveza za kranjski okraj«. Od-borova seja »Kmečke zveze« bo v ponedeljek, dne 5. oktobra, pri Balantu v Škofji Loki in sicer popoldne ob pol 4. uri. Na dnevnem redu bo razgovor o deželnozborskih volitvah ter o izvršitvi pomožne akcije po suši oškodovanim.



Dolenjske novice.

Belokranjske novice.

g V Podzemlju so bile dne 14. sept. občinske volitve, ki jih smemo imenovati bur-ne. Več nego polovica občine namreč že davno ni bila zadovoljna z dosedanjim občinskim gospodarstvom. »Nadučitelj in njegov zvesti oproda župan, morajo ven iz odbora,« to so bile besede, ki so dajale duška razadovoljnosti. Pa se je osnovala na tistem stranka, ki je hotela podreti dosedanje gospodarstvo le treh vasi in nadučitelja, ki je bil pravzaprav gospodar v občini. Ta nova stranka je hotela na čelu občine vnetih in odločnih mož ter odbornike v vsaki vasi, številu prebivalstva primerno. Res so postavili kandidate, le da je prišla v njih vrste malo pozno edinost. Pri volitvi se je ta stranka čvrsto držala, in le z najvišjo večino osem mož so nasprotniki še zmagali v tretjem razredu. V drugem razredu je bila večina še manjša. Njih zmaga je torej jako klavna, posebno še, ker so odločili v tretjem razredu Mazzelletovi liberalci iz občine Gradac. Druga stran pa ni iskala zunanjih zaveznikov, ker se ji to ni zdelo lepo. Stari gospodari (v eni vasi jih je zopet kar devet), ki se vedno bolj pogrezajo v brezverski liberalizem, četudi mnogi tega ne čutijo, bodo torej še tri leta gospodarili. Kako bo pa potlej, se bo videlo.

Iz St. Ruperta.

g Na Veselo goro je napravila izlet dekl. Marijina družba v Šmihelu v nedeljo, dne 13. sept., kjer je imel sv. mašo in govor gospod kaplan šmihelski. Pripeljali so se kar na vozovih. Imela je družba prijeten dan.

g Hranilnica in posojilnica se je preselila iz kaplanije v svojo lastno hišo pred cerkvijo (poprej Pavlinovo). Napis: Hranilnica in posojilnica pove vsakemu, kje naj naloži denar, ali si ga tudi izposodi, če ga potrebuje. Odprta je hranilnica in posojilnica ob nedeljah dopoldan in v četrkih dopoldan. Če je pa kak sila, se ustreže tudi ob drugem času. Posojila se dajo za naprej tudi fari Dole, Mirna, Mokronog, St. Janž na vknjižbo in na poroke. Ljudstvo, združuj se Bogu v čast, sebi v pomoč!

g Nagla smrt je zadela dolgoletnega klučarja na Veseli gori poštenega Franceta Strmole iz Praprovc. Našli so starčka mrtvega na njivi. N. v m. p.!

g Tako je prav, da se je zganila pravica in resnica, pred katero beže ponočni čuki in

sove v Št. Rupertu kar bosí in gologlavi čez plotove in zidove ali pa popadajo v vodo in kropive. Vsak pošten človek odobrava ta korak županstva in oblasti.

Iz litijskega okraja.

d Vače pri Litiji. Uredništvo »Domoljuba« izjavlja, da se je v številki 38 napadlo radi nepoznanja razmer našega somišljenika jurista Alojzija Juvan, člana katol. akad. društva »Zarja«. Prosimo dopisnike, naj osebne stvari puščajo v domačih krajih.

d Iz Zatičine se nam piše: Željno smo pričakovali 27. t. m., ko se je imela obhajati v naši fari nova maša našega rojaka. Saj pa tudi že deset let nismo imeli nove maše kakoga domačina. Zadnja novomašnika sta bila gosp. Podcibnik, sedanji župnik v Gojzdu, in gosp. stolni vikar Potokar. Zato tem večje veselje, ko se je čulo, da bo bral prvo sveto mašo salezijanski duhovnik č. g. Alojzij Kastelic (in ne Kovačič, kakor je poročal zadnji »Domoljub«). Od vseh krajev so prihili verniki in napojili našo opatijsko cerkev, ki se šteje med največje na Kranjskem. V lepem sprevedu — bilo je nad 40 svatov z družicami — smo se pomikali v lepo ovenčano cerkev. Tu je imel slavnostni govor zatiški rojak gospod stolni vikar Potokar. Navzoč je bil poleg zastopnikov Salezijancev tudi č. gosp. katehet Smrekar iz Ljubljane, ki je poleg g. profesorja dr. Janežiča pripomogel g. novomašniku, da je prišel v Turin v salezijanski zavod. Med gosti je bil zatiški nadučitelj g. Kovač, ki je kot učitelj in tedanji župan pomagal, da je prišel g. Kastelic v sirotišnico v Marijanišče, kjer biva njegova teta sestra Barbara, ki je bila tudi pričujoča s svojo sestro na novi maši. Cerkev eno slavnost je močno povzdignila navzočnost mil. g. opata Gerarda, ki se je udeležil sv. maše v svojem lepem belem ornatu na opatijskem sedežu. Obed se je vršil v dobro znani gostilni pri Fricu. Po slovesnih litanijah se je dala po g. Rovšku slikati na samostanskem vrtu vsa družba z mil. gosp. opatom. — Gospodu novomašniku želimo obilo blagoslovov pri njegovem delovanju v salezijanskem zavodu na Rakovniku pri Ljubljani.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Iz Škocijana pri Mokronogu. 22. sept. popoldne je pričelo goreti v Goriški vasi. Ogenj je upepelil dvema posestnikoma gospodarski poslopji, dva svinjaka, dva kozolca in čebelnjak. Pogorela je tudi vsa mrva. Nesreča je hotela, da sta pogorela ravno tista dva posestnika, ki sta pogorela že pred petimi leti. Zažgali so otroci.

d Iz Loškega potoka. Junaško Skazo še sedaj držijo pri hranilnici v Travniku. Pravijo, da si ne upajo dobiti bolj moči za tajnika. Kaj pravite, kako da jim je tako na srce prirastel? Saj se ne morejo ločiti od njega, kljub obljubi, katero so storili zastopnikom vasi (na katero danes župana zadnjič opominjamo) in kljub resnici, da je že nek sodni uradnik zabrusil, da sramota za občino, ki tako človeče med seboj trpi. Svoj stalni kvartir ima v Travniku na št. 68., kjer imajo še županijski pečat in ga bodo imeli še nekaj mesecev. Druge kvartire pa fantu kar menjujejo in stalno se zateka na št. 68. pod okrilje očeta župana (?). V Dragi so mu poprodali vse perle in mož se je zopet zatekel k nam. Ali je to v ponos hranilnici in njenim članom, da se more ponašati s tako skazo?!

d Iz Loškega potoka. Kar smo dolgo že želeli in iskali, se nam je izpolnilo. Dobili smo delavsko knjižico. Koliko koristi in dobrega se nam je s tem dalo, to zamore preceniti le oni, ki je bil že sam Hrvat. Koliko si s tem

prihranimo denarja pri vožnji! Legitimacije v onostranski polovici Hrvaški in Ogrski niso hoteli poznati, kar nam je bilo v veliko škodo. Tako smo dobili znižano vožnjo iz Rakeka v Zagreb, a obratno pa ne. Z delavsko knjižico pa jo bomo po vsej državi. Slišimo, da se je ta ugodnost nam dobila od glavarstva po trudu našega skrbnega kaplana g. Škulja in dež. poslanca g. Bartola. Gospodu poslancu kot gospodu kaplanu kličemo z iskreno zahvalo: Bog Vaju živi v delu za ljudstvo! — Potoški Hrvatarij.



Notranjske novice.

Vipavske novice.

n Št. Vid pri Vipavi. Šentvišči, Podražani, Ložičani in Vrabelci smo si ustanovili lastno posojilnico in hranilnico. Posojilnica-matica v Vipavi je veliko pripomogla do gospodarskega povzdiga vipavske doline. V novejšem času sta ji začeli pomagati posojilnici v Šturiji in na Colu. Za naš gornji konec doline je pa zadnji čas začela poslovati naša novoustanovljena posojilnica, ki smo jo postavili v svoje središče, v Št. Vid. Svoje prostore ima v občinski hiši in posluje vsak terek od 8. do 10. ure. Oklenimo se torej lastne posojilnice!

v Jubilejno slavlje na Slapu. »Kat. slov. izobraževalno društvo na Slapu pri Vipavi si je uvrstilo dne 20. septembra zlat list v svojo društveno kroniko. Na ta dan je bila blagoslovljena njegova društvena zastava — krasno delo sester karmeličank v Mariboru. Na modrem polju (težak svileni damast) se blesti zlata lira, obkrožena z lepo vezanim vencem. V belo polje pa je vdelano prelepo vezano Jezusovo presveto srce, obdano od zlatih žarkov. Na vrhu zastave se blesti zlat križ — znamenje rešenja in zmage. Zastava ima tri trakove. Na enem je napis: »Z Bogom za izobrazbo!«, na drugem pa označuje društva. Beli trak nosi napis: »V jubilejni spomin Franc Jožefa I. in zlate maše Pija X. Lahko rečemo, da tako krasne zastave nima nobeno vipavsko društvo. — Ob drugi uri popoldne je bil v cerkvi blagoslov nove zastave; obred je izvršil gospod dekan vipavski. V lepem in jedernatem govoru je omenjal najpopred pomen zastave za društvo. Boj je naše življenje, sovražnikov se ne manjka, pa nič se ne bojmo. Srce Jezusovo je zmagovalo na križu in zmagali bomo tudi mi, če se bomo zvesto držali zastave Srca Jezusovega. Na to govornik pozivlja društvenike, naj prišejo zvestobo zastavi križa, to jih bo rešilo in ko jih bo zastava spremljala na pokopališče, bodo njih duše že srečne v raju, ako ohranijo zvestobo zastavi do smrti. Nato se je zastava razvila in po cerkvi se je ozrlo z zastave na nas presveto Jezusovo srce in kumica je pripela trakove na zastavo. Zlasti šturški je bil prizor, ko sta se sestri - zastavi, šturska in uška posestrili s svojo novo slapensko sestrico. Za tem so bile pete litanije presv. Jezusovega Srca in blagoslov z Najsvetejšim. Potem pa smo se podali na veselilni prostor. Tu je pozdravil društveni tajnik navzoče goste. V prvi vrsti seveda kumico zastave gospodično Hribovo, pozdravil navzočega visokorodnega gospoda grofa Lanthierija, vrle telovadce vipavskega odseka, ki so došli vsi v uniformi, pozdravil zastopnike katol. slov. akademikov »Danice« in »Zarje« in vsa navzoča društva vipavska in zastopnike iz solinice Goriške in vse druge goste. Navzoč je bil tudi naš vrli Janez Lavrenc, nato pa vdarijo ložiški tamburaši cesarsko pesem. Zdaj so pa začeli kazati naši vrli Slapenci, kaj znajo. »Mi v grobi smo... tako so začeli z ono krasno Alja-

ževo »Na dan!«, in ko je pesem izzvenela, je pričalo glasno ploskanje, da Slapenci niso več v grobi, da so že vstali, da so v luči. Pesem »Rožmarin« pa so morali ponavljati, tako je ugajala. Tudi Aljaževa »Domovini« je žela burno pohvalo. Krono petja pa je dobila Volaričeva »Na dan, Slovan!« Vse je bilo prese-nečeno, da je kaj takega mogoče na Slapu. S takimi zborom se sme pevovodja pokazati v vsakem mestu in ne bo ga treba biti sram. In kaj naj rečem o igri? Vsem je ugajala in glase-plosk je pričal, da se ni nihče dolgočasil, ampak se vsak prav pošteno zabaval. Zlasti ga je pihnil kakor vselej vrli slapenski Andrej Curk. Tudi tamburaši so moško vršili svojo nalogo in želi živahno pohvalo. Tako je bilo na Slapu. Lepo je bilo, to je splošen glas. Vr-lim Slapencem pa kličemo: »Le tako naprej, kmalu se zopet oglasite, k vam bomo vsikdar prišli z veseljem!

v Demonstracije. Tudi naša Vipava kaže slovensko lice. Vsi nemški napisi so prebelje-ni. Samo c. in kr. sodnija ima še napisano, da hoče soditi tudi še nadalje nemške hudo-delce in c. kr. davkarija ima tudi še napis, da se ne bo branila nemškega denarja. Vsi drugi nemški napisi so izginili. In prav je tak-o. Živeli zavedni Slovenci! Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti. Zložimo se torej proti skupnemu sovragu!

v Na naslov Bohinjcev in sploh Gorenj-cev. V Vipavi imamo vina dosti, zlasti letos bo izvrstna kapljica, vi pa hodite v Istro ponj. Ali ni to grdo in sramotno? Svoji k svojim, k bratu brat, Kranjec h Kranjcu. Le kar za-čnite precej, boste videli, da boste zadovoljni vi in vaše ljudstvo. Do tedaj niti ne veste ne, kaj je dobro in pristno vino. Upamo, da ta naš klic ne bo glas vpijočega v puščavi. Storite torej svojo narodno dolžnost!

Ildrijske novice.

n Sapo jim je zaprlo. Deželni odbor je prepovedal prezidavo čitalnice v Ildriji. Naši liberalci pa so dalje zidali. Kar se napove dež. odbor. Kakor bogat oče skliče vse mogoče zdravnik skupaj, ako mu edini sin zboli za pljučnico, tako so sklicali mestni očetje vse vedeže z dopusta in odšle poglavarje, naj jim pomorejo postaviti čitalnico. Pa nobeden pa-dar ni prinesel pravega zdravila. Tako se ka-znuje strast.

n Podirati znajo naši nasprotniki. V Sp. Ildriji se je pred kratkim osnoval telovadni odsek. Ta jim je trn v peti. Pregovarjajo telovadce, naj odstopijo. S tem pa ne bodo ško-dovali naši stvari toliko kot mislijo. Trdni, za-vedni mladeniči se ne dajo premakniti, če pa kakšen vetrnjak odleti, ne bo odsek za to pro-padel.

n V Sp. Ildriji je blagoslovil novo šolsko poslopje dne 20. t. m. gosp. dekan Arko. Poslo-pje je čedno, a bo kmalu premajhno.

n Otroški vrtec je bil odprt v Ildriji v hiši gosp. vodje Vogelnika.

n Prekratke so bile počitnice nekemu tu-kajšnjemu učitelju. Tako se je malo okrepil v teh mesecih, da si še v začetku šole ne upa v cerkev, ker mu baje škoduje zrak.

n Potlačilo je 19. t. m. v jami nekega ru-darja. Sedla je nanj »šala«.

n Veselico je priredila »Kat. del. družba« dne 27. sept. v pivarni.

n Iz Žirov. Sami odlični gostje nas obisku-jejo v Zireh. V sredo, dne 16. t. m., je prišel gosp. deželni odbornik dr. Evgen Lampe v spremstvu gosp. nadinženirja in državnih po-slancev dr. Žitnika in Gostinčarja ter dežel-nega poslanca gospoda Lavrenčiča ogledat si projicirani vodovod na Dobračevi ter izpe-ljavo ceste skozi Soro po Brekovcah. V go-stilni na Dobračevi se je zbralo lepo število

naših mož, ki so gg. poslanca povedali svoje želje in težnje. Dobračevski vodovod je zagotovljen in cesta skozi Soro se bo pričela v najkrajšem času graditi. Tako delajo naši poslanci, ki za ljudstvo nimajo samo besed, ampak tudi delavne roke.

Iz raznih krajev Notranjske.

n Iz Maten'evasi. Satansko hudoben ali skrajno zabiti mora biti človek, ki je poslal v »Slov. Narod« z dne 19. sept. 1908., št. 217., notico: »Neveljaven testament«. — Govori o neveljavnosti testamenta, pa niti ne vé ne, kaj testament obsega, ali če mu je to znano, pa naravnost laže. Trdi namreč, da je imel pokojni »premožen kmet« »starše in brate« in da se je na te le pčilo spomnil, cerkvi pa je zapustil, čujte — 4000 kron, reci štiri tisoč kron. Remžkar (?) je obračal, sorodniki so pa obrnili (ker so baje vložili tožbo zoper testament). To so same neresnice in podla zavijanja! Umrl Ivan Cimerman je imel starše, kakor jih pač ima vsak človek, a ti so mu že pred več kot 12 leti umrli. Imel je tudi enega brata: Štefana, ki je pa odšel v večnost že leta 1899. Povsod gleda ven laž, kakor ježu bodice! Rečeni pokojnik je zapustil tudi lepih 4000 K, a ne cerkvi sv. Ivana v last, s katero bi smela v svoje namene razpolagati, marveč to denarno svoto je odmeril za ustanovljene sv. maše, ki naj bi se brale v prid njegovih mrtvih staršev in sorodnikov in za mrtvo njegovo ženo in za njega samega. Ali ni to najplemenitejši namen, ki ga je imel raniki s to zapuščino? Njegova poslednja odredba najjasneje kaže, da je imel zamrl Ivan Cimerman kakor poprej tako tudi za časa svoje oporoke trezen, prevdaren razum in ljubeče srce, kakršne lastnosti bi želeli tudi lažljivo-hudobnemu piscu »Narodove« objave. Ali ni sme, zapustnik kot postaven gospodar svojega premoženja s tem v oporoki odločevati po svoji najboljši razsodnosti in neovirani volji? G. Remžkar (?) ni nič »obračal«, ker prvič to pri testamentu ni dopustno, drugič je pa že pokojnik sam zadosti krepko obrnil, tako, da če ima pravica še kaj veljave, mora obstati pri pravilno in jasno izrečeni poslednji volji Ivana Cimermana, katerega so v življenju in bolezni najmanj poznali tisti, ki hočejo sedaj preko najresneje volje rankega s »tožbo«, katere uspeh bo za sorodnike gotovo ugoden« (tako piše »Narod«), priti do enakih deležev z drugimi, katerih se je zapustnik že iz hvaležnosti malo bolj spomnil. — Dopisnik piše tudi nekaj o »kimovcih«. Prepričani smo, da bi imel ravno on sam in ljudje njegove vrste najrajši čim več kimovcev na svoji strani. Sicer pa: Sram ga bedi! Resnici čast!

n Pozor pred zavarovalnimi agent! Ker naša slovenska, poštena »Vzajemna zavarovalnica« vrlo napreduje in uživa velik ugled med našim ljudstvom, ker je cena in poštena, zato pa lovijo agenti raznih čifutskih zavarovalnic na razne načine naše ljudi, da se pri njih zavarujejo. Neki gospod je nekje na Notarjskem kupil hišo. Zavarovana je bila preje pri neki tuji zavarovalnici. Ker preneha vsaka pogodba, ako dobi nov lastnik v posest zavarovano stvar, zato je prišel agent k temu gospodu, ki je hišo kupil, in ga prevaril, da se je nevede za novih deset let zavaroval. Pomolil je temu gospodu zavarovalno polo, rekoč mu, naj se podpiše na polico, kjer je zavarovalna pogodba prejšnjega lastnika, češ, če bi bila hiša v tem času, da se napravi nova pogodba, pogorela, bi dobil zavarovalnino prejšnji lastnik. Tako je agent vjel in prevaril tega gospoda, da se je za deset let pri njem zavaroval. — Liberalna in »neodvisna« poštenost! — Vse može-posesnike opozarjamo, da ne delajo nikakih pogodb s tujimi agenti.

Kdor ima kaj opravka z zavarovanjem, naj se obrne do gospoda Miha Dovgana v Kosezih, ta mu bode že uredil in mu svetoval, kako se ima ravnati, nikar pa naj nihče ne podpisuje kakih polic, da ga ne vjamejo.

n Prodaja naših vžigalic v reški dolini vrlo napreduje. Gospodarsko društvo je že spravilo v promet sedem zabojev ali 35.000 škatlic! V zalogi jih pa ima še od 1. maja! Pripomnimo pa, da jih rabi komaj polovica doline, kaj bi pa bilo, če bi jih vsi! Vendar jih ljudje pridno zahtevajo: »Tistih dajte, ki jih »Domoljub« priporoča«. Da bi se naši ljudje tudi dosledno ravnali po vsem, kar jim »Domoljub« priporoča, pa ne kupovali pri liberalnih trgovcih, pa bi bilo še mnogo boljše v vsakem oziru. — Nekaj liberalcev v Bistrici zahtevajo, da ne bodo kupovali naših vžigalic, ker jih izdeluje nemška tovarna. Pripomnimo, da slovenska tovarna ne dela nobenih, ker slovenske tovarne še ni! Tudi Čirilove dela nemška tovarna!

Iz raznih krajev.

Sv. Ivan pri Trstu. V nedeljo, dne 6. sept. odkril so spominsko ploščo v spomin stoletnice na hiši slovenskega pisatelja in zgodovinarja tržaškega, Josipa Godina Vrdelskega. Napis na plošči se glasi: »V tej hiši se je rodil dne 20. marca 1808. Josip Godina Vrdelski, pisatelj slovenski in zgodovinar tržaški. Postavili ob stoletnici rojstva tržaški Slovenci«. Slavnost se je vršila povsem liberalno in tega ne moremo odobravati. Slavnostni govor je imel akademik Mirk. Potem je bila veselica s plesom. Skrajno nesramno je, da se s plesom časti spomin pokojnikov. — Pokojni Godina je bil eden prvih buditeljev tržaških Slovencev. Izdajal je dva časnika, in sicer: »Ilirski Primorjan« in »Tržaški Ljudomil«. Spisal je tudi »Zgodovino Trsta in okolice« ter svoj življenjepis. Dalje veliko koristnih gospodarskih knjig. Izkazal se je vernega Slovenca s tem, da je dal na svoje stroške prnoviti svetoivansko cerkev. — Slava njegovemu spominu!

Revmatične
protinske bolečine, bodljaji, bolečine v udih
nas ne mučijo več, odkar rabimo Fellerjev
fluid z znanko »Eisalfuid«. Dvanajstorka za
poskušnjo 5 K franko. Naročite pri E. V. Fellerju
v Stubi, trg Elsa 16 (Hrvaško). idn

Dobro zavrnil. Grmkov Matija je bil v Ljubljani in je videl gručo ljudi pred frančiškanskim mostom. »Kaj imajo ljudje tam, da jih je toliko skupaj?« vpraša mimoidočega gospoda. »Krava je izlegla jajce,« ga podraži gospod. »Iz katerega se gotovo izleže tak vol, kot ste vi,« mu jo zabrusi Matija.

NESTLÉ-jeva
Priznana redilno sredstvo
Za zdrave in bolne otroke kakor tudi za bolne na želodcu.
Obvaruje in odstranjuje otročjo drisko in blujaje črevesni katar.
Knjižica: Otroška hranitev zastoj pri NESTLÉ
Dunaj I. Biberstrasse 11.

Steckenpferd- lilijno-mlečno-milo.

Najmilejše milo za kožo.
Za strožbo točna! Nizke cene!

Premalo jih je. Gospa: »Kaj, gospod, Vi hočete svoje zasebno poučevanje ustaviti?« — Učitelj: »Da, ker je premalo poslušalcev!« — Gospa: »Saj ste vendar rekli, da so se poslušalci podvojili.« — Učitelj: »Seveda. Poprej je bil eden, sedaj sta pa dva«.

Deklice in dečki!

se razvijajo krepki in močni in izgube vse slabo-ti, če jim poskrbite potrebno posebno hrano v obliki

2250

Scottove emulzije



Pristna le s to
znanko — ri-
bičjem — ga-
rancijским
znakom Scot-
tovega rav-
nanja.

najboljše okrevajalno sredstvo, ki se je v 32 letih od zdravnikov kakor tudi od babic najtopleje priporočalo.

Scottova emulzija

je sladka kakor Crème in lažje prebavljiva kakor mleko.

Cena originalne steklenice

- 2 K 50 vin. -

- Dobi se v vseh lekarnah. -

ŽITNE CENE.

Cene veljajo za prodajo blaga od strani kmetovalcev.

Za 100 iklogramov.

Ljubljana, 29. septembra.

Pšenica, domača	22.50
Rž	18.—
Oves	17.50
Ajda, črna	20.50
Ajda, siva	20.—
Proso, rumeno	16.—
Proso, belo	17.—
Ječmen	17.—
Fižol, koks, novi	30.—
Fižol, mandalon, novi	28.—
Fižol, ribenčan	27.—

Vrtnarski pomočnik in učenec

se takoj sprejme pri I. Widor, vrtnar. Ljubljana.
2/29 3-1

Kdor hoče pristni nanoški

WIDOR

obrne naj se na zalogo nanoškega sira v Vipavi. Podružnica Franc Skopin. Prodaja se 382 na debelo in na drobno. 1-1

Zavžijte

vsak dan likerski kozarček **dr. Hommel-a** Haematogen neposredno pred kosilom! Dobili boste slast do jedi, živčevje se vam ojači, utrujenost izgine in naglo se povrne telesni počutek. Zahtevajte pa izrečno pristni **dr. Hommel-ov** Haematogen in zavrnite ponarejanja!

1953 26-1

Izjava.

2394 1-1

V „Slovenskem Narodu“ od 21. septembra 1908 je omenjeno v notici „Kakšne pomočnike imajo naši nemški trgovci“, da sta najina trgovska pomočnika, Küher in Mascek, demonstrirala proti Slovincem. Po najinih informacijah se je samo trgovski pomočnik Küher res tako daleč izpozabil, da je žalil narodni čut slovenskega občinstva. Ta trgovski pomočnik je moral včeraj, ko sva izvedela o njegovem žalostnem postopanju, — zapustiti najino službo. Tako se utegne zgoditi vsakemu najinemu sotrudniku, ki bi se ne vklanjal najini odločni volji, ohraniti najino firmo „Schneider & Verovšek“ prej ko slej **slovensko**.

Cenjeno občinstvo bodi overjeno, da se je gori označeno, obžalovanja vredno dejstvo zgodilo brez najine vednosti in volje in da imajo tudi tisti inorodni najini uslužbenci, ki jih radi pomanjkanka domačih moči vpricho velikemu v najini trgovini potrebnemu številu morava ineti, strog nalog, tako postopati, kakor zahteva značaj slovenske trgovske firme.

2394 1-1

Zajedno sva nakazala za ranjene žrtve nedeljskega večera znesek 100 K, da tudi na ta način nekoliko opereva nepremišljeni čin bivšega najinega uslužbenca.

V Ljubljani, 25. septembra 1908.

Schneider & Verovšek
kot družabnika firme.

Priznana dobra delavnica ez IZDELOVANJE ORLEK

po meri kakor tudi vseh uniform po najnovejšem kroju.

Priznana solidno blago in zmerne cene. Dobro blago v zalogi kakor tudi vzorci v največji izbi.

V obilna cenjena naročila se priporočam velepospotovanjem

Leopold Rajmer, krojaški mojster, **Metlika**.

100.000 pooblašanih butarc ≡ zobotrebecev ≡

se odkupi naenkrat. Kdor jih ima v zalogi, naj se pismeno izglasi v Ljubljano na upravništvo „Slovenca“, in naj pošlje natančen svoj naslov, in potem se bode z dotičnim trgovcem pismeno dogovorilo.

2366 1-1

Svarilo!

Tvrška prof. **Girolamo Pagliano**, ustan. v Florenci v letu 1838. naznanja svojim cenjenim interesantom, da je opustila svojo dosedanja zaloga v Ala (Južno Tirolsko). Da se torej zagotovite, da prejmete pristen izdelek, nad 70 let kot kri čiste sredstvo slovit in pri tisočih rodbinah preizkušen

Sirup Pagliano

tekoč — v praksih in dozah — naj se obrne vsak naravnost na: **prof. Girolamo Pagliano** v Florenci, Via Pandolfini (Odd. 220.) Priznanja in prospekti zastoji in franko pri glav. nem zastopstvu tvrdka prof. **Girolamo Pagliano**: **Dr. Friedr. Herzlg**, Dunaj, IX.4. Löblichgasse 4 (Odd. 220.)

2327 3-1



Milijoni gospod. in dam
rabijo „Feeolin“

Vprašajte svojega zdravnika, ni li „Feeolin“ najboljši kosmetično sredstvo za kožo, lasje in zobel. Še tako malo čist obraz in še grše roke postanejo takoj aristokratske fine in lične z uporabo „Feeolina“. — „Feeolin“ je iz 42 najplemenitejših in svežih zelišč prirejen angliško milo. Jamčimo, da po uporabi „Feeolina“ brez sledu izginejo vsaki izrastki in gube, ogrci, rdečica itd. „Feeolin“ je najboljšo sredstvo za čiščenje las in njih ohranjenje, preprečuje izpadanje las, plešo in boleznin v glavi. Zavečemo se povrniti denar, če bi kdo ne bil popolnoma zadovoljen s „Feeolinom“. Cena kosi K 1, 3 kosi K 2.50, 6 kosov K 4, 12 kosov K 7. Pošilja **M. FEITH** nasl. Dunaj, Mariahilferstrasse št. 45; dobiva se tudi v mnogih drogerijah, parfumerijah in lekarnah monarhije 2176 4-1



Puškel

Lancaster . . . od K 26—
Flobertpuške . . . 8 50
Pištole . . . 1 50
Samokre . . . 5—
Popravecno, ilustrovani cenik franko. 2370

F. Dušek. Opočno 123, Čečy.

„ČAS“

znanstvena revija, izhaja 10 krat v letu in stane po 5 K na leto. Naročnino prejema upravništvo v Ljubljani.

Hočete li
fini rum?

tedaj naročite 1 stekl. la. Jam. rum-esence za lahko samozdel 5. lit. najfin Jamaika-ruma 1 K 20 h. — 1 stekl. liker-esence za samozdel vsake vrste 3 lit. najfin. liker. kot: alaš-kreme, altvater, šar-treze, magador, karlovar, kislec, sep. kraj. Kaiserbirn. esenca K 1-20.3 stekl. le 3 K. pošilja posamno stekl. le proti naprej vpsol. denar. (tudi v znakmah) 3 steklenice tudi po povzetju frank. na vsako pošto z nat. vporabn. navodilom 2054 17-1

Hitschmann-Essenz-
Erzeugung. Humpo-
letz 61 Češko.

Tisoči priznalic!

50 mark
teden. plače

ali 50—60% provizije dobi vsak, ki prevzame zastopstvo svojih okov in blaga iz aluminija. — Tudi kot stranski zaslužek iz-urjenost v stroki ni potrebna. Vzorci zastoj in franko. Dopisuje se nemški

Rudolf Klöckner. Erbach
2-69 Westervald. 1-1

Josip Janko

urar v Kamniku



Velika ulica, priporoča veliko zalogo žepnih in stenskih ur, budilnic, verižic, prstanov, uhanov, brošev, kakor tudi vsakovrstnih očal po zelo nizki ceni. Popravila, tudi najtežavnejša, izvršim vestno pod poročtvom.

2411 1-1

Čudite se!

4 pare čevljev za 7 kron. Vsi nakupa velike zaloge čevljev se prodaja le kratak čas po čudovito nizki ceni. 2 para čevljev za gospode in 2 para damskih na trak z možnimi podplati, močno okovani, z izredno fino usnjato peto, zelo eleg., naj. las. močni. Velikost v cm. Vsi 4 pari le 7 K. Pošilja po povzetju. Zamenjava dovoljena, tudi denar nazaj

M. Kaufler, Krakov 109.

Izurneni agenti

se iščejo v vseh krajih za obisk zasebnikov. Dobra in trajna služba. Visoka provizija eventual. stalna plača. Ponudbe na: **W. Wiesmaler, H. u. tps. l.** 1865 München I. 10-4

Na prodaj je

lepo posestvo

7 minut oddaljeno od Trebnjega, z njivami, travniki in gozdi. Tudi se prodaja živina, žito in vse premično blago. Cena **20.000 K**. Več se izve pri posestniku **Štepec Francetu v Prudofu pri Trebnjem** na Dolenjskem. 2263 3-2

Josip Polak

Ljubljana, Sv. Petra cesta
poleg „HOTEL LLOYD“.

Trgovina špecerijaškega blaga in špirita na debelo in drobno. Založena popolnoma s svežim blagom pod nizkimi cenami.

Eksport domačega brinjevca, hrušovca in jagodovca.

Prodaja semenskega fižola pravega ribničana. 282 12-3

Otvoritev

novoustanovljenega oskrbovališča za bolne na živcih

grad Rudersdorf

blizu Fürstenfelda na Štajarskem se vrši najkasneje dne 10. oktobra. Prijave za bolnike se sprejemajo že sedaj. Interesentje naj se obrnejo naravnost na oskrbovališče v gradu Rudersdorf pri Fürstenfeldu na Štajarskem.

Denarni promet 1. 1907
čez 64 milijonov kron.

Lastna glavica K 354.645.15.

Stanje vlog 30. jun. 1908
čez 14 milijonov kron.

2379 1 Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje.

Sedaj: Kongresni trg šte. 2, I. nadstr., od novembra 1908 naprej
v lastnem domu, Miklošičeva cesta šte. 6
(za frančiškansko cerkvijo).

Ljudska posojilnica

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vložnih 100 K čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. junija 1908: K 14.225.902.59. — Denarni promet v letu 1907: K 64.812.603.92.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1908.

Dr. Ivan Šušteršič,
predsednik.

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trg. v Št. Vidu v Ljubljano. — Fran Povše, vodja, graščak, dež. odbornik, drž. in dež. poslanec itd. — Anton Kobl, posestnik in trgovec Breg p. B. — Karol Kauschegg, veleposesnik v Ljubljani. — Matija Kolar, sto in dekan v Ljubljani. — Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zborn. v Ljubljani. — Francišek Leskovic, h. ni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. — Ivan Polak ml., tovarnar. — Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. — Gregor Šilbar, župnik na Rudniku.

Dunajske esenske modne specialitete.



Naslikane novosti do naj-fincije izpeljave v zalogi. Vsak komad po meri poisti ceni najskrbneje izvršen. Razpošilja natančno po poštne povzetju.

Prilika
Velour - flanelasta
nočna suknja, izredno umerjena z vsim in čipkami garnir., rajamčeno perila **K 11-80.**

Specialni oddelek za turiste
Obleka iz lodna za turiste iz dobrega, nepremočljivega lodna, solidno delo **K 17-50.**

Dežni plašč iz lodna, 110 cm dolg, nepremočljiv, za gospode in dame, vseh harvah **K 9-80.**

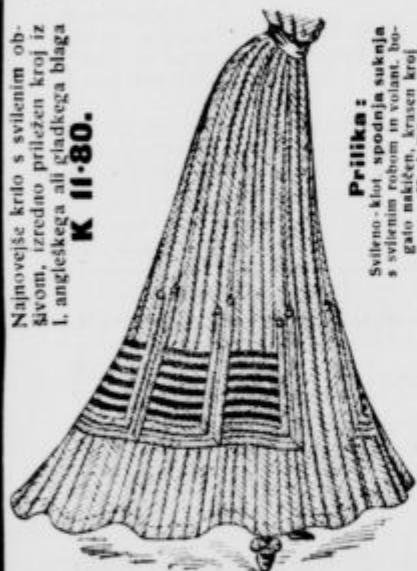
Krilo iz lodna lepo, lep kroj, vse barve **K 5-90.**



Umerjena jopica za jesen s svilenim pasom obrobljena **K 13-80.**

Angleški paletot, izredno trpežno **K 9-80.**

Najnovije krilo s svilenim ob-
rviom, izredno prilježen kroj iz
l, angleškega ali gladkega blaga
K 11-80.



Prilika:
Svileno - klot, spodnja suknja
s svilenim robom in volant, bo-
gato nakiten, krasen kroj
K 4-70.

Eleganten kostim za jesen iz l. blaga **K 25-.**



Wiener Volkswarenhaus

Dunaj VIII. Alserstrasse 63.

2395 2-1

Trgovsko sodno protokolirana trgovka, ustanovljena leta 1892.

::Potrdilo:: v vrednosti K 3.—.

Od 1. oktobra do 1. decembra 1908 se sprejme to le potrdilo **v vrednosti K 3 —** pri pisemnih naročilih v najmanjšem znesku **K 30.—**, ki naj se pošlje naprej. Poleg tega prejme vsak — naročnik še koledar brezplačno. —

Max Böhnel, 2409

Dunaj IV., Margaretenstrasse št. 27/19.

Zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

Zahtevajte glavni cenik s 5000 slikami zastoj in poštne prosto.



FR. ŠEVČIK, puškar
v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.
2049 Cenik na zahtevo zastoj. 20-1

išče se mlin

v najem in nekoliko sveta zraven. Naslov pove upravništvo „Domoljuba“. 2295 3-1



2361 2-1

Nočem denarja!

metati skozi okno
in kupim pri

Gerstlu!

48 80

Gerstlove specialnosti:

1 jesenski površnik K 24.—
1 Derby-površnik K 28.—
1 modna obleka K 28.—
1 obleka iz kamgarna K 30.—
1 modne hlače K 7-50
1 hlače iz kamgarna K 9-50

Oddelek za otroke:

1 obleka za šolo K 7.—
1 matroz. kostum K 7-50
1 obleka za mladeniče K 13.—
1 jopica za brod K 9.—
1 perlatina K 7.—
1 paletot za otroke
pudložen K 11.—

obleka za gospode obstoječa iz
1 Gerstl-p vršnika najnov. moda
1 Gerstl-obleka (komplet)
1 Gerstl-hlače (posebe)
1 Gerstl-telovnik (modni, lantaz
blago). — Najnovija fačona,
vsaka velikost, vse skupaj K 48 80.

Kožuhji za mesto, kožuhji za lov in gospodski, kakor tudi športne obleke, obleke za turiste in služabnike po vseh cenah — Natančno izvršila po povzetju na deželo. — Za neugajajoče se vrnem denar. — Navodila za mero ali ilustrovani cenik zastoj.

Karol Gerstl & sinovi, kr. srb. dvorni založnik **Dunaj, XV. 27.**
Pazite natančno na ime in naslov. **Mariahilferstrasse 136.** Gerstl nima podružnice.



Najvišje sadeže je možno doseči,

Ceres-ova

jedilna mast je nedosežna

glede dobrega okusa, nepokvarjenosti, nizke cene in priproste priprave.

5000 ur zastojCenik poštem vsakomur
brezplačno in pošt. prosto.

Kron	Kron	Kron
Rosk. pat. 3-—	budilka 2-40	ura z nihal. 7-—
rebr. ros. 6-—	svetla 5-—	z blit. n. zv. 9-—
keles. 7-—	kuhinjska 5-—	z budilko 10-—
rebr. dvoj. plašč. 8-—		z godbo 12-—

Izvirne Omega, Schaffhausen, Glashütte, Helios, Amalfa, c. kr. preizk. od K 13, kakor tudi celnina in srebrnina po izv. tov. cenah. 3letno jamstvo. Zamenjati ali denar nazaj.

Max Böhm, Dunaj IV., Margaretenstr. 27/76,
v lastni hiši.Zapriseženi cenilec in veščak. — Največja in najstarejša
trdka. — Ustanovljeno 1840 — 5000 slik v katalogu
zastonj in franko.**Brazay**
Francovo-žganjeje nad 40 let preizkušeno
domače sredstvo, po-
sebnost proti migreni, in-
fluenci, trganju, revma-
tizmu, krepi oči, služi za
izpiranje grla. Neprimer-
no izboren za masažo,
najboljše preizkušen za:: ohranitev las ::
Dobi se povsod, kjer ne,
naj se obrne na**Brazay, Dunaj, III/2**

:: Löwengasse 2a. ::

**Naročite cenik ur**
zlatnine in srebrnine,
ki ga pošljem zastonj in po-
1370 štnine prosto. 26 17**Velika zaloga ur,** samo
švicarskega izdelka. Vsaka ura
je natančno preizkušena in se
jamči. — Ne naročajte ur od
tujih židovskih trdk, ampak
obrnite se na trdko**FR. P. ZAJEC,**urar in edini zas. opnik švicarske to-
varne ur. — Ljubljana, Mar. trg 26**Priložnostni nakup!**

Namesto K 20-—, samo K 3-50

(30.000 komadov prodanih)

stane lepa „Gloria“ srebrna s plombo
36urna anker-remontirna žepna ura,
prima kolesa z lepim glavir. okrožen s sek.
kazalcem in lepo pozlač. ali posrebr. veržico
z obeskom, natančno izdoča za samo K 3-50
Dolje ponujam porlačeno, 36urno (vele-
prima švicarsko kolesje) remon. uro z lepo pozlačeno veržico
za samo K 5-— — Za vsako uro triletno pisмено jamstvo.
Po povzetju pošilja:Izvoz ur **KOHANE, Krakov št. 48.**

Na neugajajoče denar nazaj. — Našli so naročili po dvakrat.

Sprejme se takoj

učenicaki ima zadostno šolsko naobrazbo, in je poštenega
rodu ter ima veselje do trgovine, pri trdki **Sla-
voja Jenko dediči**, trgovina z mešanim blagom
v Podgradu, Istra. 2326 2-1

2328

Seno in slama

2-1

stisnjeno v bale, najboljše blago, ponudijo v množini
po 200 stotov **Ewald Tappert & Co. Stettin**, Nemčija.

Hamburg-Amerika Linie

Velika traja 3-4 dni iz Evrope za Ameriko in v oboje
najnovjšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniči
Amerika 24.000 ton
Kaiserin Augusta-Victoria 25.000 ton
Kajerica daje zastopnik:
Ljubljana Kolodvorske ulice št. 28
Fr. Seunig
Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Zobotehnični atelje**Oton Seydl**v Rossovi hiši nad prodajalno v Kranju
Sprejemne ure vsako nedeljo in popoldne od 8 do
poldne do 5. popoldne. 2 56 10-1Kje se dobe najboljši poljedelski
stroji, kakor mlatilnice, gepeljni,
čistilnice, preše za sadje i. t. d.?
1703 Edino le pri: 26 9**FR. STUPICA**v Ljubljani, Mar. Terezije cesta
št. 1., Valvazorjev trg št. 6.In zakaj: zato, ker so dotični stroji: iz
najboljših tovarn sveta, najboljše sestavljeni,
ker se istih proda na tisoče in tisoče ko-
madov in se ravno radi tega, ker se jih iz-
deluje v velikih množinah, dobivajo po
nizkih cenah. Moji stroji so povsod
jako priljubljeni. Obračajte se na
mojo trdko pri nakupu **stavenih po-
trebščin**, portland-cementa, traverz, že-
lezniških šin in druge različne železnine
in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic**Putniki v Ameriko**
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Hmetetza
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Kotavrstna Pijavica doje se brezplačno.Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi
zastopniki.**Sirolin**Radi izbornega okusa ga tudi
otroci radi uživajo.**Pri pljučnih boleznih, katarjih, oslovskem
kašlju, škrofulozi, influenci**predpisujejo **Sirolin „Roche“** številni profesorji in zdravniki. Sirolin
izboljšuje tek ter pos. oboje rodilnost telesa.Ker se ponujajo manj vredna penarejanja, zahtevajte
vedno: **Izvirni savoj „Roche“.****F. Hoffmann-La Roche & Co.**
Basel in Dunaj III/1, Neulinggasse 11.

Ilustr. brošure H. H. o boleznih vsled prehlajenja zastonj in franko.

„Roche“Dobi se na zdrav. predpis v
lekarnah à K 4-— steklenica.